Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 17 декабрь 1974 йил, сешанба • № 292 (16.072). • Баҳоси 2 тийин.

КЕЧА КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ БЎЛИБ ЎТДИ. ПЛЕНУМ СССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1975 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ВА ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ТЎҒРИСИДАГИ МАСАЛАЛАРНИ КЎРИБ ЧИҚДИ. ПЛЕНУМДА КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БОШ СЕКРЕТАРИ ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ КАТТА НУТҚ СЎЗЛАДИ.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1974 йил 16 декабрда КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми бўлди.

Пленум «СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1975 йилги Давлат плани тўғрисида» СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госплани раиси ўртоқ Н. К. Байбаковнинг ва «СССРнинг 1975 йилги Давлат бюджети тўғрисида» СССР молия министри ўртоқ В. Ф. Гарбузовнинг докладларини тинглади.

Шу масалалар юзасидан музокараларда Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. В. Щербицкий, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Д. А. Кунаев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Эстония Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Г. Кэбин, КПСС Ленинград шаҳар комитетининг биринчи секретари Б. И. Аристов, Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ж. Расулов, Москва шаҳридаги биринчи давлат подшипник заводи слесарлар бригадири А. В. Викторов, Грузия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. А. Шеварднадзе, СССР химия саноати министри Л. А. Костандов, КПСС Приморье ўлка комитетининг биринчи секретари В. П. Ломакин, КПСС Свердловск область комитетининг биринчи секретари Я. П. Рябов, Қозон электрон-ҳисоблаш машиналари заводининг монтажчиси Г. П. Лоцманова, СССР гўшт ва сут саноати министри С. Ф. Антонов ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Пленум охирида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев катта нутқ сўзлади.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми шу масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

Ўртоқ П. Н. Демичев бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан Пленум уни КПСС Марказий Комитетининг секретари вазифасидан озод қилди.

Шу билан КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўз ишини тамомлади.

КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарори

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1975 йилги Давлат плани ва СССРнинг 1975 йилги Давлат бюджети лойиҳалари тўғрисида

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1975 йилги Давлат плани ва СССРнинг 1975 йилги Давлат бюджети лойиҳалари асосан маъқуллансин.

Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари, ўлка, область, шаҳар ва район партия комитетлари, министрликлар ва идоралар, барча партия, совет, хўжалик ва касаба союз ташкилотлари, КПСС Марказий Комитетининг қарорларига ва ўртоқ Л. И. Брежневнинг партия иқтисодий сиёсати масалалари юзасидан сўзлаган нутқларига амал қилиб, СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1975 йилги Давлат планини ва умуман тўққизинчи беш йиллик топшириқларини бажариш юзасидан конкрет тадбирларни ишлаб чиқсинлар ва амалга оширсинлар. Корхоналар, ташкилотлар, қурилишлар, колхоз ва совхозлар коллективларининг куч-ғайрати ишлаб чиқариш самарадорлигини бутун чоралар билан оширишга, техника тараққиётини жадаллаштиришга, меҳнат унумдорлигини ўстиришга, янги ишлаб чиқариш қувватларини тезроқ ишга туширишга ва мавжуд ишлаб чиқариш қувватларидан яхшироқ фойдаланишга, маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва унинг сифатини яхшилаш учун барча резервларни ишга солишга, айни вақтда моддий ва меҳнат сарфларини камайтиришга қаратилсин.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, мамлакатнинг барча меҳнаткашлари беш йилликнинг тугалловчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдирадилар, Ватанимиз куч-қудратини янада мустаҳкамлаш, совет халқи фаровонлигини тинмай ошириш соҳасида янгидан-янги муваффақиятларга эришадилар деб ишонч билдиради.

Расмий ахборот

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПАЛАТАЛАРИНИНГ ДОИМИЙ КОМИССИЯЛАРИДА

Кремлда СССР Олий Совети Иттифоқ Совети билан Миллатлар Совети план-бюджет комиссияларининг, тармоқ комиссиялари ва ёшлар ишлари бўйича комиссияларининг вакилларининг мажлислари ўз ишини тамомлади. Комиссиялар аъзолари бўлган депутатлар СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1975 йилга мўлжалланган давлат планини ва СССРнинг 1975 йилга мўлжалланган давлат бюджетини, шунингдек СССРнинг 1973 йилги давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни дастлабки тартибда кўриб чиқишни тугалладилар. [illegible]

...рисидаги масала, шунингдек қадоқланган озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш юзасидан берилган тавсияларнинг бажарилиши тўғрисидаги масала ва бошқа масалалар кўриб чиқилди.

14 декабрь куни Москвада СССР Олий Совети Иттифоқ Со- [illegible] кўриб чиқдилар ҳамда Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг план-бюджет комиссиялари раисларига СССР Олий Совети тегишли палаталарининг мажлисларида доимий комиссиялар номидан қўшимча доклад қилишни топширдилар.

(ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

14 декабрь куни Кремлда Н. В. Подгорний раислигида СССР Олий Совети Президиумининг мажлиси бўлди.

Президиум тўққизинчи чақириқ СССР Олий Совети иккинчи сессияси кун тартибини тайёрлаш билан боғлиқ бўлган масалаларни муҳокама этиб, тегишли қарор қабул қилди. Иттифоқ Советининг Раиси А. П. Шитиков билан Миллатлар Советининг Раиси В. П. Рубеннинг сессия ва палаталар Оқсоқоллар кенгаши мажлиси иш тартиби тўғрисидаги таклифлари ҳам кўриб чиқилди.

СССР Олий Советининг Президиуми Иттифоқ Совети план-бюджет комиссиясининг раиси Г. И. Вашченко билан Миллатлар Совети план-бюджет комиссиясининг раиси Н. И. Масленниковнинг палаталар доимий комиссияларида ҳукумат томонидан СССР Олий Советига тақдим этилган СССРнинг 1975 йилга мўлжалланган халқ хўжалик плани ва бюджетини, шунингдек 1973 йилги бюджетнинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни кўриб чиқиш натижалари тўғрисидаги ахборотларини тинглади.

Президиум ўз қарорида шуни таъкидладики, план-бюджет ва тармоқ комиссиялари ёшлар ишлари бўйича комиссиялар иштирокида СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1975 йилги давлат планини, СССР давлат бюджетини дастлабки тартибда кўриб чиқишни тугаллаб, улар юзасидан СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советига тақдим этиш учун хулосалар тайёрладилар. Комиссиялар доимий комиссияларнинг 1974 йилги план ва бюджет юзасидан чиқарилган хулосаларда баён этилган тавсиялари қандай бажарилаётганлиги тўғрисида СССРнинг тегишли министрликлари ва идоралари раҳбарларининг ахборотларини тинглаганликларини президиум маълумотга олди.

Шу мажлисда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти XXVII сессиясининг қарорига мувофиқ СССРда халқаро хотин-қизлар йилини ўтказадиган комиссиянинг составини тўғрисидаги таклифлар кўриб чиқилди. Комиссия раиси К. Т. Мазуровнинг таклифига мувофиқ президиум комиссияни 72 кишидан иборат составда тасдиқлади. Комиссия аъзолари орасида барча иттифоқдош республикаларнинг вакиллари, СССР министрликлари ва идораларининг, жамоат ташкилотларининг раҳбарлари бор, мамлакатимизда халқаро хотин-қизлар йилига алоқадор бўлган ҳамма тадбирларни ўтказишни таъминлаш уларнинг зиммасига юклатилган.

Президиум мамлакат давлат ҳаётининг бошқа масалаларини ҳам кўриб чиқди.

(ТАСС).

ХАНОЙГА БОРАТУРИБ

Германия Бирлашган Социалистик партиясининг делегацияси 16 декабрда Тошкентда қисқа муддат тўхтади. ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Вернер Ламберц бошчилигидаги делегация Вьетнам Меҳнаткашлар партиясининг таклифига биноан расмий дўстона визит билан ВДРга боряпти.

Аэропортда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг масъул ходимлари, бошқа расмий кишилар делегацияни кутиб олдилар.

Шу куни делегация Тошкентдан Ханойга жўнаб кетди. (ЎзТАГ).

Зафар сатрлари

ДНЕПРОГЭС-2НИНГ ИККИНЧИ АГРЕГАТИ

ЗАПОРОЖЬЕ, 16 декабрь. (ТАСС мухбири). Бу ерда қурилаётган янги Днепрогэс-2 гидроэлектр станциясининг иккинчи агрегати саноат кўламида ток берди. Энди станциянинг қуввати 207 минг киловаттга етди.

Днепрдаги Бутуниттифоқ зарбдор комсомол қурилишининг қатнашчилари 2-агрегат ишга туширилиши билан энергетика қувватларини фойдаланишга топшириш юзасидан зиммаларига олган йиллик программаларини бажариб бўлдилар.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

АНДИЖОН областидаги саноат корхоналарининг коллективлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш учун курашиб, маҳсулотни реализация қилиш ҳажми ва кўпчилик муҳим буюмларни ишлаб чиқариш юзасидан йиллик планни бажарганликлари тўғрисида 13 декабрда рапорт бердилар. Беш йилликнинг белгиловчи тўртинчи йили топшириғига қўшимча 35 миллион сўмлик маҳсулотни реализация қилиш мўлжалланмоқда. (ЎзТАГ).

ҚИШЛОҚ ҚУРИЛИШЛАРИ

ТОШКЕНТ областидаги Карл Маркс номли колхозда очилган янги универмаг «Пахтагул» деган чиройли ном билан аталди. Бу магазинда турли саноат молларини, озиқ-овқат маҳсулотлари ва уй-рўзғор буюмларини топиш мумкин. Магазин ходимлари пахтакорлардан, механизаторлардан ва чорвадорлардан саноат моллари ва озиқ-овқат маҳсулотларига буюртмалар қабул қилмоқда.

Колхозда 140 ўринли ясли-боғчанинг янги биносига кўчиб кирилди. Бу комплексда 22 та хона, болалар ўйнайдиган зал, ошхона, ётоқхона бор. Ҳозирги замон инвентарлари қўйилган болалар комплекси типовой лойиҳа асосида қурилган.

Колхознинг марказида юз ўринли ошхона очилди. Ошпазлардан В. Шигай, М. Асатуллаева колхозчиларнинг талабларига биноан мазали нунушталар ва икки-уч таомдан иборат тушлик овқатлар тайёрлашмоқда.

МАҲСУЛДОРЛИКНИ ОШИРАМИЗ

Колхозимизда чорвачиликка ҳам пахтачилик каби катта эътибор берилади. Унга иккинчи даражали тармоқ деб қаралмайди. Чорва молларнинг туёғи йил сайин ўсиб, маҳсулдорлиги ошаётганининг боиси ҳам шунда. Бинобарин, етиштирилаётган ва давлатга сотилаётган маҳсулотнинг миқдори тобора кўпаймоқда. Чорвачилик хўжаликка фойда келтирадиган рентабелли тармоққа айланганига кўп йил бўлди.

Сут-товар фермаси колхоз ишлаб чиқаришининг асосий звеноларидан бири ҳисобланади. Ҳозир фермада 195 сигир соғиляпти. Ўтган ўн бир ой мобайнида ҳар бир сигирдан ўртача ҳисобда 3200 килограммдан сут соғиб олинди. Бу миқдор йил охиригача 3500 килограммга етказилади.

Бу — ўртача умумий кўрсаткич. Илғор сигир соғувчилар йил бошида олган юксак мажбуриятларини бажариш учун курашиб, ўзларига бириктириб қўйилган сигирлардан анча кўп сут соғиб олишга эришдилар. Масалан, Эрнишон Муҳамедова юбилей йилида 20 бош сигирнинг ҳар биридан 3600 килограммдан — жами 72 тонна сут соғиш ҳақида сўз берган эди. Бу тажрибали чорвадор сигирлар парваришини тинмай яхшилади. Сигирнинг сути тилида дегандек, мавсумга қараб хилма-хил сифатли озуқа билан тўйдириб боқилаётган жониворларнинг сути кун сайин кўпайиб борди. Натижада пешқадам сигир соғувчи ҳозиргача ҳар бош сигирдан 3800 килограммдан — ҳаммаси бўлиб 76 тонна сут соғиб олди. Моҳир сигир соғувчиларимиз Азиза Арапова, Раиса Далимбоева, Хумор Темирқулова ва бошқалар ҳам йил бошидан буён ҳар бош сигирдан соғиб олган сутнинг миқдори 3500—3700 килограммга етди. Улар йил охиригача ҳар бир сигирнинг маҳсулдорлигини яна 200—300 килограмм оширишни мўлжаллашяпти.

Фақат сигир соғувчиларгина эмас, балки молбоқарлар ва бошқа ходимлар ҳам ўз касбига меҳр қўйган, чорвани жондилдан севган, уни битмас-туганмас хазинага айлантиришни кўзлаб меҳнат қиладиган кишилар. Республикада хизмат кўрсатган чорвадор Жалол Бойназаров бошлиқ молбоқарлар группасида Қўчқор Болғабоев, Рустам Солиев, Усмонали Хожиматов сингари чорвапарварлар ишлашади. Улар зоотехник Пягай Анатолий, ветеринария врачи Дусен Камоловлар билан ҳамкорликда меҳнат қилиб, сигир ва бузоқларни зоотехника қоидалари асосида парвариш қилишяпти. Зоти ва маҳсулдорлигига қараб қатъий белгилан ган рацион асосида боқишяпти. Ҳозир бир кеча-кундузда ҳар бир сигирга 30-40 килограммдан силос, 15-20 килограммдан сенаж, 3-4 килограммдан беда уни, 5-6 килограммдан беда пичани беріляпти.

Бизда чорвачиликнинг мустаҳкам озуқа базаси вужудга келтирилган. Ҳар йили кўп миқдорда силос, сенаж бостирилади. Беда ва табиий ўтлар пичани жамғарилади. Бу йил 2370 тонна беда пичани, 110 тонна омухта ем, 2500 тонна силос, 1100 тонна сенаж, 68 тонна беда уни, 379 тонна табиий ўтлар пичани тайёрланди. Бу ем-хашак мавжуд чорва молларни қишдан тўқ олиб чиқиш учун етиб ортади.

Агар сигирлар тўғри белгиланган рацион асосида боқилса, вақтида ветеринария врачи кўригидан ўтказиб ҳамда яхши парвариш қилиб, касал бўлишига йўл қўйилмаса, қиш фаслида уларнинг маҳсулдорлиги кескин камайиб кетмайди. Фермада ёз ойларида ҳар бир сигирдан бир кунда 13—14 килограммдан сут соғиб олинган бўлса, ҳозир 11-12 килограммдан сут олиняпти. Йиллик сут етиштириш ва давлатга сотиш планлари ҳозирнинг ўзидаёқ анча ошириб бажарилди. Сигирлардан ўтган ўн бир ойда пландаги 700 ўрнига қарийб 860 тонна сут соғиб олинди. Давлатга эса пландагидан 105 тонна кўп, яъни 750 тонна сут топширилди. Йил охиригача яна камида 60 тонна сут етиштириш ва 50 тонна сут тайёрлаш назарда тутилмоқда.

Чорвачиликдан олинаётган даромад, шу жумладан соф фойда кўпаймоқда. Бу йил фермадан қарийб 408 минг сўм даромад, шу жумладан 60 минг сўмдан ортиқ соф фойда олиш мўлжалланади. Фермадаги ишлар механизациялашгани меҳнат унумдорлигининг ошишида, иқтисодий кўрсаткичларнинг яхшиланишида катта роль ўйнамоқда. Сигирлар «АД-100» аппарати ёрдамида соғилади, автопоилка ёрдамида суғорилади. Молхоналар механизмлар ёрдамида тозаланади. Дағал хашак аввал ДКУ аппаратида майдаланиб, буғланади ва сўнг сигирларга берилади.

Шу ўринда яна бир нарсани таъкидлаш ўринлидир. Силос ва сенаж ферма ҳовлисидаги чуқурларга кўмилган. Бу, айниқса, қишлик-қировлик кунларда озуқани ташиб келтириш ташвишидан бизни халос қилади. Қолаверса, озуқа ташиш вақтида тўкилиб-сочилиб нобуд бўлмайди. Бу ишга ортиқча меҳнат сарфланмайди.

Колхозимизда, хусусан фермамизда тайёрланган озуқанинг сифатига алоҳида эътибор берилади. Силос ва сенаж бостириш вақтида яхшилаб зичланади. Унинг орасига ҳаво кириб қолишига йўл қўйилмайди. Агар бундай қилинмаса озуқа моғорлаб, сифати бузилиши, уни сигирлар емай қўйиши мумкин. Сенаж ва силоснинг сифати яхши бўлсин учун беда ва маккажўхори оби-тобида ўрилади. Сенаж ва силос қисқа муддатда бостирилади. Шундай қилиб, ширали озуқа ўзининг фойдали хусусиятини тўла сақлаб қолади. Уни сигирлар иштаҳа билан ейди.

Фермамиз коллективи мавжуд сигирлар ва олинган бузоқларни қишдан соғлом олиб чиқиш мақсадида ҳозир бир ғайратига ўн ғайрат қўшиб меҳнат қилмоқда. Биз сигирларнинг туёқ сонини янада ўстириш ва маҳсулдорлигини ошириш учун барча зарур чораларни кўрамиз.

Ў. ОХУНОВ,
Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхози сут-товар фермасининг мудири.

ВЕТЕРАНЛАР ТЎҒРИСИДА ҒАМХЎРЛИК

СССР Олий Совети Президиумининг «Инвалидлар ва боқувчисидан маҳрум бўлган оилалар пенсияси миқдорини янада ошириш тўғрисида»ги Фармони 15 декабрдан кучга кирди. РСФСР Социал таъминот министрлиги пенсия ва нафақалар бош бошқармасининг бошлиғи В. Н. Михалкевич ТАСС мухбири билан суҳбатда ушбу фармон билан меҳнаткашлар пенсия таъминотига киритилган ўзгаришлар тўғрисида гапириб берди.

Ишчилар ва хизматчилар, уруш ва меҳнат инвалидлари пенсияларини бу сафарги ошириш бундан аввалгиларидан фарқ қилади. Фармон инвалидлик пенсияларининг максимал ва минимал миқдори анча оширилишини кўзда тутади. Амалда I ва II группадаги инвалидлар қарилик пенсияси олувчилар билан баравар пенсия оладилар. I группа инвалидлар эса ҳатто анча кўпроқ пенсия оладиган бўладилар.

Йил мобайнида социал таъминот органлари уруш ва меҳнат инвалидларининг пенсияларини, боқувчисидан маҳрум бўлган ишчи, хизматчи ва колхозчи оилаларининг пенсияларини синчиклаб қайтадан ҳисоб қилиб чиқдилар. Масалан, РСФСРнинг ўзидагина қарийб 5 миллион кишининг пенсиялари оширилади. Учала группадаги инвалидлар пенсияларининг минимал миқдори оширилди. I группа уруш инвалидлари пенсиясининг минимал миқдори 90 сўм, II группа инвалидларники 70 сўм, III группа инвалидларники эса 33 сўм бўлади.

Уруш инвалидлари тўғрисида қилинган алоҳида ғамхўрликни инвалидлик пенсиялари миқдорининг оширилишидагина эмас, шу билан бирга улар учун муҳим имтиёз берилганлиги — қарилик пенсиялари оширилганлигида ҳам кўрамиз. Учала группадаги уруш инвалидларининг шу пенсиялари ўн беш сўм оширилади. СССРни ҳимоя қилаётиб, ҳарбий вазифаларини бажо келтираётиб, жароҳатланиш, контузия бўлиш ёки майиб бўлиш оқибатида ёҳуд фронтда бўлган чоғида орттирган ҳасталик оқибатида меҳнатга қобилиятсиз бўлиб қолган инвалидлар пенсиясини ошириш ҳуқуқидан шундай фойдаланадилар.

СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан, I ва II группа инвалидларнинг пенсияларига қарамоғидагилар учун қўшиладиган қўшимчаларнинг, I группа инвалидларга қараб туриш учун қўшиладиган қўшимчаларнинг, ишламайдиган II группа инвалидларга қўшиладиган қўшимчаларнинг ҳамма турлари сақланиб қолади. Эндиликда инвалидларнинг қарамоғидагиларга ва инвалидларга қараб туриш учун қўшиб бериладиган пул пенсияга нисбатан процент ҳисобида эмас, балки қатъий суммада тайинланади.

I группа инвалидларга қараб туриш учун ойига 15 сўм қўшиб берилади. Ўша группа Улуғ Ватан уруши инвалидларига қараб туриш учун қўшиб бериладиган пул 20 сўм бўлади. I-II группа инвалидлар оиласида битта қарам киши бўлганида ўн сўм, иккита қарам киши бўлганида 20 сўм қилиб берилади. Қарамоғида уч кишиси бўлган I группа инвалидлар пенсиясига қўшиладиган пул 30 сўмга чиқади. Фармонга мувофиқ пенсияларни кўпайтиришга мамлакатимизда бир миллиард сўм ажратилди.

Пенсия таъминотини яхшилаш КПСС XXIV съездининг қарорларида кўзда тутилган бўлиб. Коммунистик партия халқ фаровонлигини ошириш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилиб келаётганлигининг яна бир ёрқин ифодасидир, деди пировардида В. Н. Михалкевич.

РАЙКОМ ВА МУСОБАҚА

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XV пленуми социалистик мусобақани ташкил этишни янада яхшилаш масаласига катта эътибор берди. Социалистик мусобақа оммага меҳнат тарбияси беришда, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришда жуда катта роль ўйнайди.

Бундан тўрт-беш йил олдин районимизда мусобақани ташкил этиш масаласига расмиятчилик билан ёндошилар эди. Ҳар сафар одатга кўра йил бошида жойларда оширилган мажбуриятлар қабул қилинар, колхоз ва совхозлар, бўлим ва участкалар, бригадалар бир-бирлари билан мусобақа шартномалари тузишар, аммо шу билан чекланилар эди. Мусобақадош коллективларнинг ойлик, квартал ҳамда йиллик иш натижалари оператив равишда якунлаб борилмасди, ғолибларни моддий ва маънавий рағбатлантириш масаласи ҳам эътибордан четда қолар эди.

КПСС Марказий Комитетининг «Социалистик мусобақани ташкил этишни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори бошланғич партия ташкилотларида ишлаб чиқилаётган кезларда биз ўз ишимизга танқидий кўз билан назар солиб кўрдик. Шундан сўнг район партия комитети бу масалани тубдан қайта кўриб чиқишга қарор қилди. Шу масалага бағишлаб пленум ва бюро мажлислари ўтказилди. Партия ташкилотлари, идеология фронтининг жангчилари зиммасига конкрет вазифалар юкланди. Пропагандистлар, агитаторлар, сиёсий ахборотчи ва сиёсий ташкилотчилар меҳнаткашлар ўртасида олиб бориладиган оммавий-сиёсий ишлар савиясини оширдилар, улар олдида турган вазифалар нималардан иборат эканлигини кенгроқ тушунтира бошладилар. Мусобақадош хўжаликларнинг вакиллари эса бир-бирларининг ишларидан мунтазам хабар олиб, тез-тез ўзаро тажриба алмашиб турадиган бўлдилар.

Мусобақанинг кучи унинг оммавийлиги ва ошкоралигидадир. Бу ўринда матбуотнинг роли айниқса, катта. Мусобақа қандай натижалар бермоқда? Беллашувда кимлар олдинда-ю, кимлар орқада? Бунинг сабаблари нимада? Бизнингча, бу саволлар яратувчилик фронтида меҳнат қилаётган ҳар бир кишини қизиқтирмай қўймайди. Шунинг учун мусобақанинг ошкоралигини таъминлашда деворий газеталардан, жанговар варақалар, «Молния»лар, плакат ва диаграммалардан, маҳаллий радиоузеллардан кенг фойдаланаётирмиз. «Ленин байроғи» район газетаси орқали мусобақадош хўжаликлар йўқламаси, мусобақа туфайли қўлга киритилаётган натижалар мунтазам равишда эълон қилиб борилади, илғорлар тажрибаси оммалаштирилади. 1972 йилдан бери район босмахонасида махсус брошюра нашр этишни йўлга қўйганмиз. Бу брошюрада республика, область ҳамда район меҳнаткашларининг қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш бўйича олинган социалистик мажбуриятлари, улар ўтган йили қандай бажарилганлиги ва бу йилги вазифалар ўз аксини топади. Брошюрадаги рақамлар, кўрсаткичлар таққослаш ва изоҳлаш йўллари билан баён қилиб берилади. Бу брошюралар партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари етакчилари, пропагандист ва агитаторларнинг доимий йўлдошига айланиб қолган.

Шу йилнинг бошларида «Ленин байроғи» газетасида колхоз-совхозлар ўтган хўжалик йилини қандай якунлаганликлари тўғрисидаги маълумотлар босилди. Бунда ўзаро мусобақадош хўжаликларнинг ҳар бир соҳа бўйича эришган натижалари бир-бирларига таққослаб берилган эди. Мана бир мисол: райондаги энг йирик хўжаликлар — 1-«Боёвут» совхози билан А. С. Пушкин номли совхоз ўзаро мусобақадош. Ўтган йили икки совхоз қишлоқ хўжалигининг 37 соҳаси бўйича беллашиб, шундан 31 соҳа бўйича А. С. Пушкин номли совхоз ғолиб чиқди. Бу мисоллар орқали ғолибларнинг ютуғи нимада-ю, мусобақада орқада қолганларнинг камчилиги нимада эканлигини очиқ-ойдин кўрсатишга алоҳида эътибор берилди.

Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, мусобақага партиявий раҳбарлик нақадар яхши бўлса, унинг таъсирчанлиги, ошкоралиги қанчалик ошса, эришилаётган муваффақиятлар ҳам шу қадар салмоқли бўлади. Буни биз ўз тажрибамизда кўряпмиз. Районимизда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш муттасил кўпайиб бормоқда. Бундан 4-5 йил аввал Боёвут райони областдаги энг қолоқ район ҳисобланар эди. Райкомнинг омма билан алоқасини тобора мустаҳкамлаб, меҳнаткашларни олдинда турган муҳим вазифаларни ҳал этишга сафарбар эта олганлиги, қатор жиддий муаммоларни ҳал этиш учун муттасил курашиб келаётганлиги туфайли эндиликда районимиз илғорлар қаторига қўшилиб олди. Ҳосилдорлик кейинги тўрт йил ичида 14,2 центнердан 28,5 центнерга кўтарилди. Чорвачилик эса рентабелли соҳага айланди. Бу йил Боёвут райони меҳнаткашлари йиллик пахта тайёрлаш планини ўн икки кунда бажариб, пландаги 42 минг 800 тонна ўрнига 57 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» етиштирдилар. Машина терими бунда ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлди.

Шу йиллар ичида чорвачилик ҳам яхши ривож топди. 1972 йили ҳар бир соғин сигирдан ўрта ҳисобда 2834 килограммдан сут соғиб олинган бўлса, ҳозир бу кўрсаткич 3000 килограммга етди. Гўштга топширилган ҳар бир қорамолнинг тирик вазни 390 килограммдан 401 килограммга, чўчқаларнинг оғирлиги эса 122 килограммданга етказилди. Натижада чорвачиликдан олинаётган даромад 33 миллион сўмдан ошиб кетди.

Район партия комитети қошида иқтисодий анализ кабинети ишлаб турибди. Унда райондаги ҳар бир хўжаликнинг иқтисодий ривожланиш йўли факт ва мисолларда аниқ кўрсатиб берилган. Иқтисодий кабинетда барча пропагандистлар, агитаторлар, лекторлар ва сиёсий ахборотчилар учун бой манбалар, қимматли қўлланмалар бор. Бундай кабинетлар эндиликда райондаги барча партия ташкилотлари ҳузурида ҳам ташкил этилган. Бу тадбир ўзининг ажойиб самараларини бермоқда. Меҳнаткашлар ўртасида иқтисодий билимларга, ўз меҳнатининг натижаларига бўлган қизиқиш тобора ортиб бормоқда.

Район партия комитети ва район ижроия комитети ҳар ойда мусобақа натижаларини якунлайдилар, энг яхши хўжалик, бўлим, участка, чорвачилик фермалари ва бригадалар тўғрисида район матбуоти ва радиоси орқали ҳикоя қилиб борилади. Мукофотлар мусобақа ғолибларига кўпчилик ўртасида топширилади. Бу йилги социалистик мусобақада ғолиб чиққан илғорларнинг оилаларига табрик хатлари юборилмоқда, қимматбаҳо эсдалик совғалари бериб борилмоқда. Социалистик мусобақа натижаларини таққослаш принципи асосида район хўжаликларида йил охирида кишиларга устама мукофот пули бериш жорий қилинди. Бу тадбирларнинг кишилар орасидаги таъсири кучли бўлмоқда. Бу йил меҳнаткашларга иш ҳақлари ҳам коллектив орасида бериляпти. Бунда ким кўп, ким эса оз иш ҳақи олганлиги, ким қандай ишлаётганлиги яққол билиниб туради.

Район партия комитети қишлоқ хўжалик ишларининг ҳар бир цикли олдидан идеология ходимлари учун махсус консультация ва семинарлар уюштиради. Бундан ташқари район партия комитети идеология фронти ходимларининг хўжаликларга тез-тез бориб, меҳнаткашларни янгиликлардан вақтида хабардор қилиб туришини таъминлайди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XV пленуми материаллари билан қуролланган райондаги барча партия ташкилотлари, идеология фронтининг актив жангчилари социалистик мусобақанинг таъсирчанлигини янада ошириш ҳамда меҳнаткашларни тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли якунлашга даъват этиш йўлида астойдил иш олиб бормоқдалар. Улар ҳар сафардагидек бу йўлда тинмай изланмоқдалар, янги, таъсирчан воситаларни қидирмоқдалар.

С. ТЎХЛИЕВ,
Ўзбекистон Компартияси Боёвут район комитетининг биринчи секретари.

ОММАВИЙ ИШЛАР ВА ХАТЛАР БЎЛИМИДА

редакция почтасидан

Кеча «Совет Ўзбекистони» газета редакциясига 62 та хат, 6 та фотосурат келди. Газетхонларимиз шу куннинг актуал масалалари ҳақида фикр юритадилар. Қуйида улардан айримларини ўқийсиз.

ИЛҒОР ТАЖРИБА

ЭНГ МУҲИМИ—СИФАТ

Трест қурувчилари Олмалиқ шаҳрида қад кўтараётган деярли барча ишлаб чиқариш корхоналари биноларини қурмоқда. Объектларни белгиланган муддатда тўла ишга тушириш ҳамда қурилиш сифати халқ контроли группасининг асосий диққат — эътиборида турибди. Халқ назоратчилари ҳар ойда текшириш ўтказиб, қурилиш материалларининг сарфланиши, меҳнат унумдорлигини ошириш ва ишнинг сифатли бўлишини кўздан кечирмоқдалар. Группанинг ташаббуси билан тўртинчи қурилиш бошқармаси, темир-бетон буюмлари заводи ва бошқа бир қатор корхона ва ташкилотларда бригада-пудрат усули жорий қилинди.

Яқинда халқ контроли группаси трест ва унга қарашли барча ишлаб чиқариш корхоналари ва қурилиш ташкилотлари коллективларига қарата ишлаб чиқариш ва қурилиш суръатини янада ошириш, иқтисод қилиш ва тежамкорлик режимига қатъий риоя қилиш, энг аввало қурилишнинг сифатли бўлишига эришиш тўғрисида мурожаат қабул қилди. Ҳозир барча объектлар ҳеч бир кам-кўстсиз фойдаланишга топширилмоқда. Халқ назоратчиларининг ташаббуси билан бир йилда 165 тонна металл, 1682 тонна цемент, 214 куб метр ёғоч ва 1613 квадрат метр ойна тежаб қолинди.

А. СЕРГЕЕВ,
«Алмаликсвинецстрой» трести халқ контроли группасининг раиси.

ФРОНТ ОРҚАСИДА

Улуғ Ватан уруши энди бошланган вақт. Бизнинг қўшинларимиз вақтинча чекинишга мажбур бўлганлар. Немис-фашистлар ўзлари босиб олган территорияда ҳарбийларни яширганлардан аёвсиз ўч оларди. Тунда қишлоқ кўчасидан ўтаётиб, бир шарпага дуч келиб қолдим. Бу қуршовда қолиб кетган совет солдати эди. Унинг кийимлари титилиб кетган, оёқларига латта ўраб олганди. Совуқ эса қаттиқ. Жангчи қаерга боришини билмас эди. Уни уйга бошлаб келдим. Қўшинларимиз қишлоқни озод қилгунча шу ерда яшадик. 1944 йил охирида Қизил Армия душманни қувлаб, қишлоғимизга етиб келиши билан биз ҳам қўлимизга қурол олдик. Шу тариқа Ҳасан Остонов билан бизнинг йўлимиз ажралиб кетди.

Мен Ҳасаннинг уй адресини унутиб юбордим. Балки у немис-фашистларга қарши жангларда ҳалок бўлгандир. Ҳар ҳолда Ҳасан Остоновнинг тақдирини билишни жуда истайман. Агар унинг ўзи омон бўлса ёки унинг тақдиридан хабардор кишилар бу ҳақда Житомир область Андрушовский районидаги Хятигорка қишлоғига хабар қилсалар ғоят миннатдор бўлур эдим.

Г. СЕМЕНЮК.

* * *

Шунингдек, хатирчилик Б. Очилов, қоракўллик Х. Шихов, наманганлик Т. Сулаймонов, косонлик Х. Ҳайдаров, И. Усмонов, ТошДУ студенти А. Ашуров, қўрғонтепалик А. Маҳмудовлар ҳам хат-хабарлар юборишган.

Мамлакат Ғуломова билан Саодат Исроилбекова Тошкентдаги бадиий буюмлар фабрикасининг чевар каштачиларидан. Улар меҳнат қилаётган корхона коллективи социалистик мусобақа асосида ишлаб, 1975 йилнинг август ойи ҳисобига маҳсулот топширмоқда. Суратда: М. Ғуломова билан С. Исроилбекова маҳсулот сифатини кўздан кечиришяпти.
А. Тўраев фотоси.

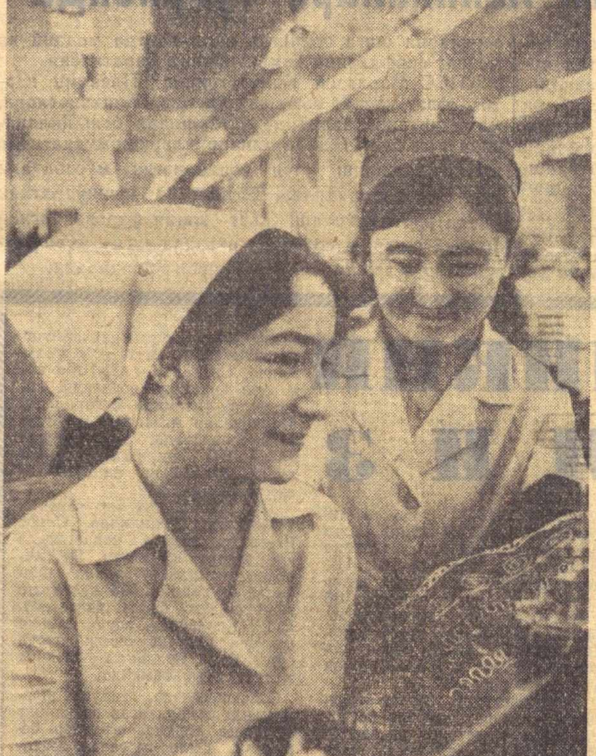

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ XV ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ЁШЛАР ВА МЕҲНАТ ТАРБИЯСИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XV пленуми «Республика партия ташкилоти идеология ишининг аҳволи ва КПСС XXIV съезди қарорлари асосида уни янада яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги масалани кенг ва атрофлича муҳокама қилди. Пленумда идеология соҳасида қилинаётган ишларнинг кўлами ва бу борада тўпланган тажрибалар ниҳоятда жонли, конкрет фактлар асосида чуқур таҳлил қилиб берилди. Мазкур масала юзасидан қабул қилинган қарорда, жумладан, ёш авлоднинг ижтимоий-сиёсий ҳаётда, бунёдкорлик меҳнатида тобора кенг ва активроқ иштирок этишига эришиш, совет халқининг революцион, жанговар ва меҳнат анъаналари руҳида тарбиялашга кўпроқ эътибор бериш кераклиги алоҳида таъкидлаб ўтилди. Бу педагоглар зиммасига катта масъулият юклайди.

Мактабимиз бошланғич партия ташкилоти ўқувчиларга таълим-тарбия беришни яхшилаш билан бир қаторда уларни меҳнатсеварлик руҳида тарбиялаш масаласига ҳамиша жиддий эътибор бериб келмоқда. Бу ўринда ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадаси фаолияти диққатга сазовордир. Унда ўқувчилар меҳнат кўникмаси ҳосил қилиб, ота-оналари касбини эгаллашлари учун қулай имкон яратилди. «Ўзбекистон» колхози правлениеси ва партия комитети бригада учун зарур бўлган ёрдамни аямади.

Бригада ўз фаолиятини бошлаган кезларда унга аъзо бўлган ўнлаб ёшлар ҳозир қишлоқ хўжалигининг билимдон мутахассислари, ишлаб чиқаришнинг чинакам жонкуярлари бўлиб етишдилар. Бу бригадада меҳнат кўникмаси олган ёшлар орасидан «Узсельхозтехника» Учқўрғон райони бирлашмаси Қўғай бўлимининг бош инженери Икромжон Болтабоев, «Учқўрғон» совхозининг инженер-механиги Мамажон Турғунов, шу совхознинг агрономэнтимологи Ғуломжон Мамажонов, «Ўзбекистон» колхозининг бош агрономи Омонали Аҳмедов сингари 18 олий маълумотли мутахассис етишиб чиқди. Уларда техникага, деҳқончиликка дастлабки муҳаббат ўқувчилар бригадасида пайдо бўлган, камолга етган.

Ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадаси коллективи «Ўзбекистон» колхози правлениеси томонидан «ГАЗ-51» юк автомашинаси билан мукофотланди. Ўтган йили пахта етиштиришдаги катта муваффақиятлари учун коллектив Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан тақдирланди.

Албатта, бу ютуқлар ўз-ўзидан қўлга киритилгани йўқ. Мактаб партия ташкилоти ёшларни меҳнатсеварлик руҳида тарбиялашнинг муҳим воситаларидан бири бўлган ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадаси фаолиятини активлаштириш, унинг чинакам меҳнат тарбияси мактабига айланиши учун алоҳида эътибор берди. Бригада фаолиятига тааллуқли масалаларни партия йиғилишларида кўриб бориш мунтазам йўлга қўйилди. Партия ташкилоти йил бошида ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадасининг раҳбари, мактаб директори Абдурашид Болтабоевнинг ҳисоботини эшитди. Шу йилнинг 15 июнь куни бўлиб ўтган партия йиғилишида эса бригадага бириктиб қўйилган коммунистлардан биология ўқитувчилари Ҳошимжон Юсупов ва Исмоилжон Ғофуров ўртоқлар пахтадан мўл ҳосил етиштириш йўлида амалга оширилаётган ишлар юзасидан ахборот бердилар.

Биз ёшларни меҳнатсеварлик руҳида тарбиялашда фақат ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадаси билангина чекланиб қолаётганимиз йўқ. Ўқувчиларга бошқа фанлар қатори касб-ҳунар ўргатишни ҳам йўлга қўйганмиз. 1972-1973 ўқув йилида юқори синф ўқувчилари токарлик ва слесарлик ҳунарини ўрганишди. Ўтган ўқув йилида эса, шоферлик курсини ташкил этдик. Шундай қилиб, ўқувчилар мактабни битирганларида фақат етуклик аттестати олибгина қолмасдан, маълум бир мутахассислик бўйича гувоҳномага ҳам эга бўладилар.

Бундан ташқари, партия йиғилишларида ҳамда педагогика советида ўқувчиларни меҳнатга муҳаббат руҳида тарбиялашнинг турли масалалари юзасидан фикрлашиб борилади, махсус тадбирлар ишлаб чиқилади. Биз ўтган ўқув йилининг бошларида мактабимиз ўқувчиларини ишлаб чиқариш илғорларининг ҳаёти ва меҳнат фаолияти билан таништириш юзасидан партия ташкилоти ҳамда педагогика советининг қўшма тадбирини ишлаб чиқдик. Шунга мувофиқ, колхозимизнинг турли ишлаб чиқариш участкаларига экскурсиялар ташкил этдик, меҳнат илғорлари билан учрашувлар ўтказдик. Жумладан, ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадасининг собиқ аъзоси, ҳозирда эса колхознинг машъал сут соғувчиси, область Советининг депутати Озодахон Иброҳимова сигирлардан қандай қилиб кўп сут соғиб олаётганлиги билан амалий танишув ўтказилди. Бир группа ўқувчиларимиз йигирма тўққиз йилдан бери пахтачилик бригадасига бошчилик қилиб келаётган Ленин ордени кавалери, ҳалол меҳнати эвазига фаровон турмуш кечираётган Ҳасанбой Жалиловнинг уйига экскурсияга бордилар. Оддий совет деҳқонининг турмуши билан яқиндан танишдилар. Шунингдек, ишлаб чиқариш илғорларидан Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери Исмоил Эргашев, Ленин орденли пахтакор Кимсанхон Султонова ўртоқларнинг меҳнат ютуқларини ўз кўзлари билан кўриб, ишонч ҳосил қилдилар.

Ёшларни меҳнатсеварлик руҳида тарбиялаш йўлидаги ишимиз ўзининг қувончли самарасини бермоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XV пленуми қарорлари асосида бундан кейин ҳам ёшларни меҳнатсеварлик руҳида, коммунизмнинг моддий-техника базасини бунёд этишда фаол курашиш руҳида тарбиялаш учун бутун воситалардан фойдаланамиз.

М. УМАРОВ,
Наманган область Норин районидаги 16-мактаб бошланғич партия ташкилотининг секретари.

ЭҲТИЁЖ ЎСЯПТИ-Ю...

ХИВА КОРХОНАЛАРИДАГИ НУҚСОНЛАР

Қадимий Хива йилдан-йилга яшаряпти, обод ва гўзал шаҳарга айланяпти. Ўтмишда бу ерда майда ҳунармандчилик устахоналаригина бўлса, эндиликда замонавий саноат корхоналари сони кўпайиб уларда неча минглаб ишчилар меҳнат қилаётир. Пахта тозалаш заводи, тикувчилик фабрикаси, автомобиль ремонт заводи, гиламчилик фабрикаси, маҳаллий саноат комбинати ва бошқа корхоналарда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми тўхтовсиз ўсиб бормоқда. Шаҳар саноати халқ эҳтиёжи учун йилига 30 миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулот етказиб беряпти.

Н. К. Крупская номли гиламчилик фабрикаси тўққизинчи беш йилликнинг бошидан ҳозирга қадар планга қўшимча равишда олти минг квадрат метр палос, 600 квадрат метрдан ортиқ гилам ишлаб чиқарди. Тўқувчилардан Дармонжон Рўзматова, Назира Яхшимуродова, Назира Давлатова каби илғорлар ўнинчи беш йиллик ҳисобига меҳнат қилмоқдалар. «СССР 50 йиллиги» тикув фабрикаси 25 та савдо базасига тайёр кийимлар етказиб бермоқда. Бадиий-совға буюмлари фабрикасида маҳсулотларнинг ассортименти кенгайди, сифат кўрсаткичлари ҳам бир мунча яхшиланди.

Аммо, истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш суръати аҳолининг ўсиб бораётган талаблари даражасида эмас. Зарур маҳсулотлар ишлаб чиқаришда аҳолининг эҳтиёжи, юксак диди тўла ҳисобга олинмаётир. Баъзи ҳолларда сифат ва ассортиментга бефарқ қараш фактлари учрайди.

Бадиий-совға буюмлари фабрикаси тўла қувват билан ишламаяпти. Ўтган ойлар мобайнида совға буюмлари цехи 66 минг сўмлик ўрнига 10 минг сўмликка етар-етмас маҳсулот ишлаб чиқарди. Тунука асбоблар, қумғон, металл ва ёғочдан эсдалик буюмлар тайёрлаш кўнгилдагидек йўлга қўйилмаган. 439 сўмлик маҳсулотнинг сифатсизлиги ҳақида рекламациялар олинди.

«СССР 50 йиллиги» тикувчилик фабрикасида асосан эркаклар ва ўсмирлар шими тикилади. Кейинги даврда маҳсулот сифати яхшиланди. Корхонада «Сифат куни» ўтказиляпти, мураббийлик ҳаракати кенг тус олган. Лекин давр маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини кескин оширишни тақозо этмоқда. 1975 йилда маҳсулот ҳажмини икки миллион сўмликка етказиш ҳақида таклифлар бўляпти. Агар шу таклиф амалга ошса, мақсадга мувофиқ бўларди.

Моддий турмушимиз фаровонлашган сари аҳолининг мебелга бўлган талаби ҳам ортиб бормоқда. Шуни эътиборга олиб, маиший хизмат комбинатида мебель цехи ташкил этилган. Лекин, цех ишлаб чиқараётган маҳсулотнинг сифати паст, давлат стандарти талабига жавоб бермайди. Цехни ускуналаш, мебеллар ассортиментини кенгайтириш ҳақида гап кўп, аммо амалий иш оз.

Хива — қадимдан наққошлар, мисгарлар, кулолчилик ва бошқа касб эгалари билан довруғ қозонган шаҳар. Самандар Қаландаров каби ўймакор усталар, Бекчон ота Ёқубов каби мисгарлар ва уларнинг шогирдлари қўлида сайқал топган буюмлар кишини мафтун этади. Афсуски, Хива безаги солинган мис, ёғоч буюмлар анқонинг уруғи. Янги керамика заводининг чиройли, пишиқ, хилма-хил сопол идишларини истеъмолчилар кўпдан буён кутяпти. Корхонани тўла қувватда ишга тушириш эса ғоят кечикмоқда.

Хива шаҳар ижроия комитети корхоналарда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, маҳсулот ассортиментини кенгайтириш ва сифатини яхшилаш тадбирларини белгилаб, қарорлар қабул қилган. Бу масала шаҳар Совети сессиясида ҳам муҳокама этилиб, ижроком раиси Р. Файзуллаев доклади юзасидан қабул қилинган қарор жуда муҳим режаларни ўз ичига олган. Лекин, қарорларни амалга оширишда изчиллик, принципиаллик етишмаётир.

Аҳолининг эҳтиёжи ва харид қуввати тинмай ўсаётган бир вақтда, истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кенгайтириш учун барча резерв ва имкониятларни ишга солиш зарур. КПСС XXIV съезди Директиваларидаги «...бадиий ҳунармандчилик буюмлари, совғалар, турмуш учун зарур бўлган майда хўжалик буюмлари ва халқ истеъмол қиладиган бошқа моллар ишлаб чиқариш анча кенгайтирилиб, бунинг учун маҳаллий хом ашё ресурсларидан ва материаллардан мумкин қадар кўпроқ фойдаланилсин» деган кўрсатмалар шаҳар партия, совет ташкилотлари эътиборида бўлиши зарур.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

«ҲАЁТ—УСТОЗ, ХАЛҚ—МУАЛЛИМ»

КПСС XXIV съезди қарорларида янги инсонни тарбиялаш масаласи коммунизм қуриш ишининг ажралмас қисми эканлиги алоҳида таъкидланган. Коммунистик партия маънавий бойликни, ахлоқий покликни, жисмоний камолотни ўзида мужассамлантирган янги инсонни тарбиялаш тўғрисида муттасил ғамхўрлик қилмоқда. Шу билан бирга партиямиз ёш бўғинларни коммунизм қуриш йўлида астойдил садоқатли меҳнат қилувчи кишилар қилиб вояга етказишни совет мактабидан ва ўқитувчилардан, ота-оналардан талаб этмоқда. Ёшлар тарбиясига оид китоблар кўплаб нашр этилиши ҳаёт тақозо этаётган зарурият дир.

Ўқитувчи нашриёти чоп этган Раҳимжон Усмоновнинг **«Ҳаёт — устоз, халқ — муаллим»**[1] деб аталган рисоласи ҳақида баъзи бир мулоҳазаларимизни ўртоқлашмоқчимиз.

Бу рисола муаллифнинг узоқ йиллар давомида илғор мактаблар ва ўқитувчиларнинг ҳамда ота-оналарнинг бола тарбияси бобида тўплаган бой тажрибаларини ва халқ педагогик меросини марксистик педагогиканинг тадқиқот методлари асосида ижодий ўрганиш ва самарали фойдаланишнинг натижасидир. Шунинг учун ҳам китобнинг номи унинг мазмунига тўла монанд.

Китобчада ўқитувчилик касби улуғланади. «Ўқитувчи—бамисоли боғбон, у ёшлик гулшанининг раҳнамоси, шарафли касб эгаси. Ўқитувчи тарбиялаб ўстирган ниҳолларнинг ҳосили қанчадан-қанча авлодларни баҳраманд қилади... Энг бахтиёр, пири-бадавлат одамлардан бири ўқитувчи деса бўлади. Негаки, у ҳаётдаги ҳар қандай гавҳардан ҳам қимматли бўлган инсон фарзандини вояга етказиб, уни улуғ ишларга ворис қилиб қолдиради», — дейди муаллиф.

Ўқитувчилик касбининг шарафли касб эканлиги ҳақидаги бу фикрлар ёш авлоднинг ўқитувчилик касбига бўлган меҳр-муҳаббатини тарбиялашга, шубҳасиз ёрдам беради. Ёш авлодда ажойиб фазилатларни тарбиялашга даъват этилган совет ўқитувчиси ахлоқан ниҳоятда пок бўлиши, болаларга ижобий ўрнак бўлиши қуйидаги мисраларда образли ифодаланган. «Ўқитувчилик оқ гулга ўхшайди, агар унинг шаънига жиндек доғ тушгудек бўлса, бу ҳол дарҳол кўзга яққол кўринади ва эл назаридан қолади: у поклик ва нафосат тарғиботчиси бўлмоғи лозим».

Муаллиф мактабнинг ёшлик гулшани, болаларни эса унинг бебаҳо ниҳоллари, устоз ўқитувчиларни бугуннинг миришкор, меҳрибон боғбонлари деб қарайди. Айниқса мактаб, оила ва жамоатчилик ҳамкорлиги масаласи рисолада муҳим ўрин олган. Ўсимликнинг яхши ўсиши учун қуёш нури, сув ва ҳаво қанчалик зарур бўлса, болаларнинг ўсиб-униши учун ота-она, ўқитувчи ва кенг жамоатчиликнинг биргаликдаги ғамхўрлиги шунчалик зарур деб таъкидланади.

Китобчада марксизм-ленинизм классикларини ва устоз педагогларнинг инсон ҳаётида меҳнатнинг роли ҳақидаги педагогик фикрларига таяниб, меҳнат ва меҳнатсеварлик масаласига оид бир қатор педагогик фикр ва мулоҳазалар баён қилинади. Инсонни меҳнат улуғлайди, деган фикр китобнинг асосий маъносини ташкил этади.

Рисолада совет кишиларидаги коллективчилик, чин дўстлик, ҳамдардлик, меҳр-муҳаббат туйғулари улуғланади.

Унда совет кишиларидаги камтарлик фазилатлари, шу билан бирга, айрим шахсларнинг хатти-ҳаракатларида, хулқ-атворларида учраб қоладиган манманлик, кибру ҳаво ҳамда шуҳратпарастлик каби ўтмиш сарқитлари ҳақида ҳам характерли фикр ва мулоҳазалар мавжуд.

Рисолада камтарликни улуғлаш билан бирга манманлик, кибр-ҳаво инсоннинг қадр-қимматига қанчалик путур етказиши ҳақида ҳам фойдали мулоҳазалар юритилади. «Кишида манманлик ва кибр-ҳаво қанча кўпайса унинг одамлар назаридаги ҳурмати шунча камаяди... Камтарлик ва такаббурлик бир-бирига қарама қарши икки хулқдир. Бири сени инсонлар ичига олиб кирса, иккинчиси одамлардан узоқлаштиради...»

Айниқса, рисолада фаннинг ҳақиқий мухлислари ва шайдолари билан бирга унга тасодифий кириб қолган қалбаки йўл излаган айрим олимлар чуқур қиёсланган.

Рисоланинг айрим бетларида ўзаро қовушмаган — ғализ жумлалар учрайди, темага оид ҳеч қандай иллюстрациялар, расмлар йўқ. Ҳатто айрим бетларда имло хатоларига ҳам йўл қўйилган.

Бу камчиликлардан мустасно рисола мактаб ўқитувчилари ва барча ота-оналар учун керак бўлган фойдали қўлланмадир.

Э. ҚОДИРОВ,
СССР Педагогика Фанлари академиясининг мухбир аъзоси, педагогика фанлари доктори, профессор.

1. Раҳимжон Усмонов. «Ҳаёт — устоз, халқ—муаллим». «Ўқитувчи» нашриёти. Тошкент, 1974 йил.

ЯНГИ КИТОБЛАР

«Ўзбекистон» нашриёти қуйидаги китобларни босмадан чиқарди

Авторлар коллективи. ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИНИНГ БУЮК КУЧИ. Мақолалар тўплами. 338 бет, тиражи 6000, баҳоси 1 сўм 1 тийин.

Д. Ғаниев. В. И. ЛЕНИННИНГ «ФИЛОСОФИЯ ДАФТАРЛАРИ» тўғрисида. 88 бет, тиражи 5000, баҳоси 15 тийин.

Авторлар коллективи. СИЁСИЙ АГИТАЦИЯ ВА ҲАЁТ (Ўзбекистон партия ташкилотининг оммавий-сиёсий иш тажрибаларидан). 226 бет, тиражи 10.000 баҳоси 42 тийин.

А. Ҳамроев. ЎЗБЕК ШОИРАЛАРИ ГУЗАЛЛИК ИСТАБ. (XIX аср нинг охири ва XX асрнинг боши) 35 бет, тиражи 17.379, баҳоси 6 тийин.

Ю. Тешабоева. ХОТИН-ҚИЗЛАРНИНГ ТИНЧЛИК ВА СОЦИАЛ ТАРАҚҚИЁТ УЧУН КУРАШДАГИ РОЛИ. 36 бет, тиражи 14.367, баҳоси 6 тийин.

КОМПЛЕКС ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДАН

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ — АМАЛДА

Бухоро областининг меҳнаткашлари партия ташкилотлари раҳбарлигида 1974 йилда она-Ватанга 500 минг тоннадан зиёд пахта етказиб бериб, катта зафар қучдилар, тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи босқичи — 1975 йил топшириқларини муддатидан илгари бажаришга мустаҳкам замин яратдилар. Область пахтачилигини юксалтиришга Ромитан райони, шунингдек, Ғиждувон районидаги «Гулистон» колхози, чорвачилигини ривожлантиришга Конимех районидаги «Конимех» совхози чорвадорлари катта ҳисса қўшдилар.

«Комплекс тараққиёт йўлидан» рубрикаси остида берилаётган материалларнинг бугунги туркумида Бухоро области қишлоқ хўжалик илғорларининг вакиллари сўзлайдилар.

УЛКАН МАРРАЛАР

Тўққизинчи беш йилликнинг тўрт йили ўтиб бормоқда, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, маҳсулот етиштиришни кўпайтириш юзасидан қилинган ишларга якун ясалмоқда. Шуни айтиш керакки, халқимиз КПСС XXIV съезди қарорларида белгиланган улуғвор вазифаларни шараф билан адо этмоқда, айни кезда якунловчи босқич — 1975 йилда янада улкан меҳнат зафарларига эришмоқ учун мустаҳкам замин яратмоқда.

Бу умумхалқ курашида республикамиз, Бухоро областимиз, қолаверса, Ромитан районимиз меҳнаткашлари ҳам катта ғалабаларга эришганини мамнуният билан қайд этамиз. Тўққизинчи беш йилликнинг ўтган тўрт йили деҳқончилик маданиятини юксалтириш, қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларини комплекс механизациялаш, химиялаштириш, ирригация-мелиорация тадбирларини амалга оширишда мисли кўрилмаган муваффақиятларга эришилган йил бўлди.

Беш йиллик ишлаб чиқариш планига мувофиқ қишлоқ хўжалик экинлари, хусусан пахта майдонларини кенгайтиришимиз керак эди. Амалда шундай қилинди, қўриқ ва партов ерларни ўзлаштириш ҳисобига фақат пахта майдонимиз 22.994 гектарга етказилди. «Октябрь 50 йиллиги» совхозигина Ҳазорбоғ массивидан қарийб 1500 гектар янги ер ўзлаштирди, янги суғориш иншоотлари қурди.

Ҳосилдорликни ошириш борасида ҳам катта ишлар қилинди. Тупроқнинг донадорлиги яхшиланиши, алмашлаб экиш схемаси кенг жорий этилиши, ўғитлардан тупроқ картограммаси асосида фойдаланилиши туфайли ўтган тўрт йилда ҳар гектар ердан олинган пахта ҳосилдорлиги 23,4 центнердан 31,3 центнерга кўтарилди. Бунда давлатимизнинг катта моддий-техника ёрдами, Ромитан меҳнат аҳлининг фидокорона меҳнати ҳам катта роль ўйнаганини таъкидлаб ўтамиз.

Пахтанинг ялпи миқдори кўпайтирилди, сорти яхшиланди. 1971 йилда районимиз бўйича ҳаммаси бўлиб 59.700 тонна пахта тайёрланган бўлса, 1974 йилда 72 минг тоннадан зиёд пахта тайёрланди. Умуман тўққизинчи беш йилликнинг ўтган тўрт йилида меҳнатсевар Ромитан халқи она-Ватанга 254 минг 451 тонна дурдона армуғон этди, бу планда кўзда тутилганидан анча кўпдир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Бухоро область партия комитети районимизда пахтачилик соҳасидаги ишлар, айниқса теримни комплекс механизациялашда катта ёрдам бердилар. Ҳозир районимиз бўйича ялпи ҳосилнинг 60 процентдан кўпроғи, «Ромитан», «Октябрь 50 йиллиги» совхозлари, Энгельс номли, Нариманов номли, Ленин номли ва бошқа колхозларда 75-80 проценти машиналарда териб олинмоқда.

Биз совет кишиларимиз, коммунистларимиз, ҳамма нарсага танқидий кўз билан қараймиз. Партиямиз шундай деб таълим берябти. Ютуқларни мустаҳкамлаш, камчиликларни тугатишимиз керак. Бу ишда партия ташкилотларининг жанговарлик қобилияти, коммунистларнинг авангардлик ролини таъминламоғимиз даркор. Бир тармоқни юксалтириб, иккинчи тармоқнинг орқада қолишига йўл қўйишимиз мумкин эмас. Районимизда ўтган тўрт йилда бошқа тармоқлар қандай ривожлантирилди?

Сут тайёрлашдаги ютуқларимиз чакки бўлмади. Чорвадорларимиз 1971 йилда халқимизга 4.429 тонна сут армуғон этган бўлса, 1974 йилда бу рақам 5.512 тоннага кўтарилди, умуман беш йиллик планнинг сут тайёрлаш бўйича белгиланган тўрт йиллик топшириғи 101 процентдан ошириб бажарилди. Давлатимиз ромитанлик қоракўлчилардан 114.700 дона ўрнига 118.646 дона юқори сифатли қоракўл тери олди.

Бундай муваффақиятга чорвачилик соҳасидаги ишларни механизациялаш, ихтисослаштиришни кенг жорий этиш, йирик комплекслар қуриш йўли билан оғир ишларни машиналар ёрдамида бажариш туфайли эришмоқдамиз.

Гарчанд гўшт, жун етиштириш анча кўпайтирилган бўлса-да, тўрт йиллик план топшириқлари тўла бажарилмаганини эътироф этамиз. Бу борада йўл қўйилган камчиликларни таҳлил қилиб чиқдик, бу хатоларнинг такрорланишига йўл қўймаслик чораларини кўрмоқдамиз. Гап шундаки, эндиликда бўрдоқичиликка эътиборни кучайтирмоқдамиз, ҳар бош қорамолнинг тирик вазнини 400 — 450 килограммга, қўйнинг оғирлигини 48—50 килограммга етказиб, ҳар бош чўчқа 100—120 килограмм тош босадиган даражага келганда гўштга топширишни йўлга қўйдик, туёқ сонини кўпайтириш мақсадида урғочи чорва молларининг гўштга топширилиши ёки ички эҳтиёж учун сўйилишини маън этдик. Чорвадорлар орасида етиштириладиган маҳсулотдан шахсий манфаатдорликни оширишни кучайтирмоқдамиз.

Районимиз азалдан пиллачиликда шуҳрат таратиб келади. Машҳур пиллакор Давлат мукофоти лауреати Ҳурмат Тешаева шу райондан етишиб чиққан. Унинг издошлари кўпаймоқда. Аниқроқ қилиб айтганда, районимизда пиллачилик бўйича Ҳурмат Тешаева мактаби ташкил қилинди. Пиллакорларимиз ялпи пилла тайёрлаш тўрт йиллик планини 113 процент ва ҳар қути қурт уруғидан пилла олиш топшириғини 123 процент адо этдилар.

Қишлоқ хўжалик экинлари, хусусан пахтадан юқори ҳосил етиштириш туфайли даромад ошиб, колхозлар ва совхозларнинг экономикаси мустаҳкамланиб, деҳқонлар ва ишчиларнинг шахсий даромади ортмоқда, қишлоқлар, посёлкалар шаҳарча типида қайта қурилмоқда, халқимизга савдо, медицина, маданий-маиший, маданий-оқартув хизмати кўрсатиш яхшиланмоқда. Буларнинг ҳаммаси Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети изчиллик билан амалга ошираётган партия аграр сиёсатининг самарасидир.

Район партия ташкилотлари беш йилликнинг якунловчи босқичи — 1975 йилни янада улкан меҳнат зафарлари билан якунлаш учун астойдил иш бошладилар. Пахта, ғалла майдонлари ўғитланиб, чуқур шудгорлаб қўйилди, ҳамма жойда шўр ювиш бошлаб юборилди. Механизаторларимиз техника воситаларини сифатли ремонт қилмоқдалар.

1975 йилда бир қатор муаммоларни ҳал қилиш ниятидамиз. Ҳазорбоғ чўлига ҳужумни қизғин давом эттирамиз, янги ерлар ўзлаштириб, қишлоқ хўжалик оборотига киритамиз. Бу ерда улкан пахта плантациялари, бедазорлар, боғлар бунёдга келтирамиз. Шу асосда янги совхозлар тузишга замин яратамиз. Янги посёлкалар қуриб, боғ-роғлар бунёд этамиз.

Келгусида йирик чорва комплексларини шу ерда қурамиз, бўрдоқичиликни намунали йўлга қўямиз. Ҳамма ишларни механизмлар бажарадиган бўлади.

Колхоз ва совхозларда қорамолчилик, қўйчиликдан ташқари йилқичилик, паррандачилик, қуёнчиликни ривожлантиришга алоҳида аҳамият берилмоқда. Қорамолчилик комплекслари сут-гўшт етиштириш йўналишида қурилмоқда. «Ромитан» совхози қуёнчилик бўйича таянч-намуна хўжалиги бўлиб қолади.

Юбилей йилида районимиз пахтачилиги тарихида биринчи марта 72 минг тонналик марра эгалланди. Лекин бу билан қаноатлана олмаймиз, янада улканроқ чўққиларни кўзлаб олға томон дадил қадам ташламоқдамиз.

Я. НАВРЎЗОВ,
Ромитан район партия комитетининг биринчи секретари, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати.

САРҲИСОБ ВА РЕЖАЛАР

Юбилей йилининг якунлари салмоқли бўлди. 1360 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан ошириб хирмон кўтардик. Давлатга 5000 тоннадан ортиқ «оқ олтин» етказиб берилди. Машиналарда терилган пахта ўтган йилдагидан анча кўпайди. КПСС XXIV съезди делегати, республикада хизмат кўрсатган механизатор Обида Ҳамроева, Музаффар Камолов, Сувон Муқимов ўртоқлар бошлиқ бригадаларимиз 45-50 центнерлик маррани эгалладилар.

Шу ўринда яна бир қувончли рақамни тилга олмасдан иложимиз йўқ. Беш йилликнинг белгиловчи йили хўжалигимиз деҳқонлари, чорвадорлари, пиллакорлари, боғбонлари ва соҳибкорлари учун ҳам қувончли ва баракали бўлди. Биз беш йиллик халқ хўжалик планини тўрт йилда бажарамиз, деб юксак социалистик мажбурият олган эдик. Мажбурият олиш—улкан ишнинг бошланишидир. Уни бажариш, жонажон партия, халқимизга ёруғ юз билан рапорт бериш шарафли ва муқаддас ишдир. Биз ана шу масъулиятли вазифани уддаладик.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш бўйича тўққизинчи беш йилликка белгиланган план топшириқларини ошириб бажардик. Беш йилликнинг истиқбол планига мувофиқ 17 минг 435 тонна пахта етиштириш ва давлатга сотиш керак эди. Колхозимизнинг лафзи ҳалол меҳнаткашлари она-Ватан хазинасига 17 минг 700 тоннага яқин қимматли хом ашё етказиб бериб бу соҳадаги беш йиллик маррадан анча илгарилаб кетдилар. Ўтган тўрт йил мобайнида 4500 тоннадан ортиқ «оқ олтин» бункерлардан тўкилди, машина терими юзасидан белгиланган беш йиллик план 106 процент қилиб адо этилди.

Колхозчиларимиз қишлоқ хўжалик ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига актив қўшилиб давлатга 1007 тонна дон сотиб, беш йиллик топшириқни ошириб бажардилар. Шунингдек, беш йиллик планда мўлжалланган 176 тонна ўрнига 189 тонна пилла, 1733 тонна ўрнига 1980 тонна сут, 149 тонна ўрнига 243 тонна гўшт, 308 минг дона ўрнига 450 минг дона тухум, 450 тонна ўрнига 522 тонна полиз экинлари маҳсулотлари сотиб, бу соҳалар бўйича беш йиллик планлар муддатидан анча илгари бажарилди. Сабзавот, мева, узум ва бошқа тармоқлар бўйича белгиланган беш йиллик топшириқлари ҳам адо этилди.

Колхозимизда ҳамма майдонлар чуқур ва сифатли шудгордан чиқарилди. Деҳқонларимиз кузги-қишки агротехника тадбирларини изчиллик билан амалга ошира бориб, келгуси йил мўл ҳосилига пухта замин яратмоқдалар. Беш йилликнинг якунловчи йилида қиладиган ишларимиз, режаларимиз улкан. 1400 гектар майдонда пахта етиштирамиз. Давлатга ҳар гектар ердан 42 центнердан «оқ олтин» сотамиз. Бунинг учун ҳар гектар ер ҳисобига ўртача 18-20 тоннадан чиритилган маҳаллий ўғит соламиз. Ерларнинг шўрини сифатли қилиб камида икки марта ювамиз. Салкам 700 гектар майдонда капитал текислаш ишларини амалга оширамиз. Карталарни йириклаштириш мақсадида икки минг тупдан ортиқ катта танали тут дарахтларини кўчириб, бошқа жойларга тартибли қилиб ўтказамиз.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти қишлоқ хўжалик экинларидан мўл-кўл ҳосил етиштиришда ҳар йили ўрта звенодаги кадрларнинг малакасини, маҳоратини оширишга зўр аҳамият бериб келмоқда. Шу мақсадда барча бригада бошлиқлари, участка агрономлари, сувчилар, механиклар агротехника фани ютуқлари илғор тажрибалар билан қуроллантирилади. Энг муҳими — колхозчилар ўртасида юксак меҳнат интизоми, ўзаро талабчанлик кучайтирилади. Социалистик мусобақа шартларининг тўла-тўкис бажарилишига эришилади. Буларнинг ҳаммаси беш йилликнинг якунловчи йилида меҳнат муваффақиятларимизни янада кўпайтиришга баракали таъсир кўрсатади.

Колхозчиларимизнинг сўзи билан иши бир. Улар келгуси йилда ҳам пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил кўтариш йўлида ҳормай-толмай меҳнат қиладилар. Ўз олдиларига қўйилган вазифаларни шараф билан бажарадилар. Она-Ватан, партия ва халқимизга берган ваъдаларининг устидан чиқадилар.

С. ҲОМИДОВ,
Ғиждувон районидаги «Гулистон» колхозининг раиси, республикада хизмат кўрсатган пахтакор.

МЕҲНАТ САМАРАСИ

Биз ўтган йили чорва қишловига пухта тайёргарлик билан киришган эдик. Белгиланган тадбирларнинг изчил ва пухта амалга оширилиши чорва моллари маҳсулдорлигини кўпайтиришда муҳим аҳамиятга эга бўлди. Эндиликда чорвадорларимиз юбилей йилини яхши кўрсаткичлар билан якунламоқдалар.

Совлиқларнинг ҳар юз бошидан 145 тадан қўзи олдик. Салкам 18 минг бош қўзини ўстиришга қолдирдик. Давлатга топширилган қоракўл терининг 93 процентини биринчи сортга, шу жумладан жакет типидаги териларнинг 50 проценти биринчи сортга топширилди. Бундан ташқари гўшт тайёрлаш плани 101 процент, жун сотиш 118 процент, қоракўл сотиш 137 процент бажарилди. Қоракўлчилик маҳсулотларининг таннархи 5 процентга арзонлаштирилди.

Хўжалигимиз бўйича эришилган бу ютуқларга Р. Аймуродов, А. Нурмуродов ўртоқлар бошчилик қилаётган фермаларнинг коллективлари, Н. Қашқинбоев, Б. Асилбоев, Т. Тўхтаров ва бошқа кўпгина илғор чўпонлар салмоқли ҳисса қўшдилар.

Хўжалигимиз наслчиликни юксалтиришда ҳам ютуқларга эришиб келмоқда. Беш йилликнинг ўтган тўрт йилида республикамизнинг қоракўлчилик хўжаликларига салкам 20 минг бош наслдор қўйлар етказиб берилди. Давлат наслчилик заводимиз қоракўлчиликни ривожлантиришдаги эришган муваффақиятлари учун 1970, 1971, 1972 йилларда Бутуниттифоқ Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг қатнашчиси бўлиб, биринчи даражали Диплом билан тақдирланди. Бу ютуқлар чорвадорларимизнинг меҳнат ғайратини тағин ҳам кучайтириб юборди.

Совхоз маъмурияти ва партия комитети юбилей йилида мутахассислар ва тажрибакор чорвадорлар ўртасида социалистик мусобақани кучайтирган ва мусобақа шартлари эълон қилинган эди. Ҳозирги кунда белгиловчи йилнинг ғолиблари ҳам маълум бўлиб қолди. Асан Мирзаалиев, Турлибой Тўхтаров, Парди Калиев, Аҳмед Бейикеев сингари ўнлаб машъал чўпонлар шулар жумласидандир. Улар ўзларига бириктирилган қўйларни қишдан соғлом ва семиз олиб чиқдилар. Ҳар юз бош она қўйдан ўртача 170-190 тадан ҳатто ундан ҳам ошириб қўзи олишни таъминладилар. Бундай пешқадам чўпонларимиз кўплаб топилади.

Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Конимех» давлат наслчилик заводи коллективи юбилей йилида эришилган муваффақиятларни янада мустаҳкамлаш билан 1974—1975 йилги чорва қишловига зўр тайёргарлик, уюшқоқлик ва жипслик билан келдилар. Улар барча коммунистлар, комсомолёшларнинг қишловни намунали ўтказишга даъват этувчи ташаббусини қўллаб-қувватламоқдалар. Қишнинг заҳри келиб турган ҳозирги кунларда барча отарларда, фермаларда меҳнат вахтаси эълон қилинмоқда. Чорва моллари учун етарли миқдорда ем-хашак жамғариб қўйилди. Кўтонлар ремонти сифатли ўтказилди. Янги иссиқ қўралар қурилди. 10,8 минг тонна дағал хашак, шу жумладан, 880 тонна беда пичани тайёрланди. Тайёрланган барча ем-хашаклар қишлов жойларига ташиб келтирилди. Қишнинг қаттиқ келган кунларида дағал хашакни майдалаб, буғлаб берадиган агрегатлар ҳозирлаб қўйилди.

Чўпонлар қишки махсус кийим-бош билан таъминланди. Ичимлик сув чиқарувчи, ташувчи машина ва ускуналар ремонтдан чиқарилди.

Қишлов — биз чорвадорлар учун синов мавсумидир. Қишловга пухта тайёргарлик кўриш, уни уюшқоқлик билан ўтказиш ҳар бир чорвадорнинг муқаддас бурчи, жонажон ишидир. Совхозимиз чорвадорлари келгуси йил учун юксак социалистик мажбурият қабул қилганлар. Келаси йил баҳорда совлиқларнинг ҳар юз бошидан 155 тадан соғлом қўзи оламиз. Урғочи қўзиларнинг ҳаммасини ўстиришга қолдирамиз. Гўштга топшириладиган туёқнинг вазнини 50 килограммга етказамиз. Ҳар бош қўйдан ўртача 3 килограммдан жун қирқиб оламиз. Давлатга сотиладиган териларнинг 93 процентдан кўпроғини биринчи сортларга топширамиз. Наслчиликни ривожлантирамиз.

Бу улкан вазифаларни муваффақиятли бажариш учун қишловни беҳатар, соз ва намунали ўтказишимиз керак.

Ш. КУЗЕНБОЕВ,
Конимех районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Конимех» давлат наслчилик заводининг директори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ЯНГИЛИКЛАР · ХАБАРЛАР · ВОҚЕАЛАР

ФРАНЦИЯ. Парижнинг шарқдан ғарбга кесиб ўтувчи Сена дарёси фақат туристлар учун оромгоҳгина бўлиб қолмай, Франциянинг ички районларини океан ва бошқа мамлакатларнинг порт шаҳарлари билан боғловчи муҳим сув йўли ҳамдир. Суратда: дарёнинг чап соҳилидаги янги қурилишлар. Чапда Озодлик ҳайкали.

Б. Клипиницер фотоси. (ТАСС).

ХАЛҚАРО ОБЗОР

«УМУМИЙ БОЗОР»: ЧАЛА-ЧУЛПА ТАДБИРЛАР

9-10 декабрда Парижда Европа иқтисодий ҳамжамияти («Умумий бозор»)га аъзо бўлган мамлакатлар раҳбарларининг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгаш қатнашчиларининг нутқларини, унинг якунловчи ҳужжатларини, шунингдек, Ғарбий Европа матбуотида баён қилинган фикрларни таҳлил этиб, шундай хулосага келиш мумкин: юқори даражада ўтказилган кенгаш қатнашчилари аввалги кенгашларга нисбатан бир битимга келишга зўр бериб ҳаракат қилдилар, муҳокама этилган проблемалар юзасидан бамаслаҳат бир қарорга келишга интилдилар.

Бундай интилишнинг сабаблари кўп. Энг асосий сабаб шундан иборатки, бамаслаҳат бир фикрга келиш учун ҳаракат қилинмаганида, «Умумий бозор» биноси тамомила қулаб кетиш хавфи остида қолган бўлур эди. Англия халқининг кенг доиралари «Умумий бозор»дан чиқиб кетишни талаб қилмоқдалар. Ана шу доиралар мамлакатнинг «Умумий бозор»даги иштироки турмуш даражасининг ҳалокатли суратда пасайиб кетганлигига сабаб бўлди, деб ҳақли равишда таъкидламоқдалар. Англиянинг «Умумий бозор»га аъзо бўлиши тўғрисидаги масала бу мамлакатда ҳатто умумхалқ овозига (референдум) қўйилади. Дания жамоатчилиги орасида ҳам мамлакатнинг «Умумий бозор»да қатнашувига қарши ҳаракат кучайиб кетди.

Париж кенгаши қатнашчиларининг муросага келиш йўлидаги интилишини тақозо этган яна бир муҳим сабаб шундан иборатки, Ғарбда иқтисодий танглик кескин тус олган бир шароитда «Умумий бозор» иштирокчилари биргаликда ҳаракат қилишга мажбур бўлиб қолдилар. Бунинг боиси шуки, «Умумий бозор»нинг аъзолари баъзи проблемаларни якка-якка тартибда ҳал эта олмайдилар.

Буларнинг ҳаммаси Ғарбий Европада тўққиз мамлакат қатнашаётган давлатларнинг раҳбарларини ўзаро келишиб баъзи қарорларни қабул қилишга мажбур этди. Аммо бу қарорларнинг кўпи сира ҳам конкрет тарзда бўлмай, яхши истаклардангина иборат эканлигини, кўп қарорлар чала-чулпа ёки жуда ҳам мужмал, ҳатто чалкаш эканлигини ҳам яққол кўриш мумкин.

Бир мисол келтириб ўтамиз. Англия Париж кенгашида «Умумий бозор»да қатнашиш шартларини қайтадан кўриб чиқиш ҳақидаги, аввало, Европа иқтисодий ҳамжамиятининг умумий ҳужжатига бераётган бадаллари миқдорини қисқартириш тўғрисидаги масалани кескин қилиб қўйди. Мунозаралар натижасида (Ғарб матбуоти бу мунозаралар «ғоят шиддатли тус олди» деб ҳисоблайди) «Умумий бозор» иштирокчилари ўртасида молиявий машаққатларни «адолатсиз» тақсимлашга йўл қўймаслик имконини берадиган механизмни вужудга келтириш зарур, деган таъбир қабул қилинди. Ана шу мужмал таъбир Англияга сира манзур бўлмаганлигини Англия бош министри Гарольд Вильсоннинг гапларидан билиб олиш мумкин. Гарольд Вильсон «Англиянинг «Умумий бозор»га аъзо бўлиш шартлари тўғрисидаги масаланинг ҳал этилиши ҳануз шубҳа-гумон остида қолмоқда», деб уқтириб ўтди.

Париж кенгашида Европа иқтисодий ҳамжамияти мамлакатларида иқтисодий тушкунликка қарши ва ишсизликнинг авж олишига қарши кураш методлари тўғрисида ҳеч қандай қарор қабул қилинмади. Парижда чиқадиган «Фигаро» газетаси бунинг сабабларини анча аниқ таърифлаб берди: «Иқтисодий танглик ҳукм сураётган, пулнинг қадри тушиб кетган ва ишсизлик авж олиб бораётган бир пайтда Европа иқтисодий ҳамжамиятидаги давлатлар, аввало, ўз манфаатларини кўзлайдилар, ўз шерикларининг тақдири тўғрисида ҳам қайғурадилар». Бутун гапнинг моҳияти ана шундан иборат. Ғарбий Европа монополиялари «Умумий бозор»ни вужудга келтирди. Жуда зўр бериб ҳаракат қилинганида ҳам бу монополиялар ўртасидаги зиддиятларни бартараф этиш қийин, ҳатто бартараф қилишнинг иложи ҳам йўқ. «Умумий бозор»га аъзо бўлган мамлакатлар раҳбарларининг учрашуви буни яққол кўрсатиб берди.

СИМЛАДА БЕЛГИЛАНГАН ЙЎЛДАН

Яқинда Деҳлида Ҳиндистон билан Покистон ўртасида савдо-сотиқни тиклаш тўғрисидаги протокол имзоланди. Ҳар икки мамлакатнинг жамоатчилиги бу протоколни мамнуният билан кутиб олди. Бу воқеа Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги муносабатларни нормаллаштириш йўлида қўйилган янги муҳим қадам деб, Осиёнинг жанубида вазиятни соғломлаштиришга қўшилган ҳисса, деб қаралмоқда.

1971 йил декабрь ойида Осиёнинг жанубида қуролли можаро рўй берганидан кейин 1972 йил ёз фаслида Симлада Ҳиндистон билан Покистон ўртасида тузилган битим ана шу жараёнга асос солганлиги маълум. Ҳар икки томон ана шу битимга мувофиқ куч ишлатишдан тийилиб туриш ва икки ўртадаги ихтилофларни тинч воситалар ёрдамида бартараф қилиш мажбуриятини ўз зиммасига олди. Томонлар ўша пайтдан буён Симла руҳида ҳаракат қилиб, 1971 йилдаги можаро оқибатларини тугатиш учун, ҳар икки мамлакат ўртасидаги ва умуман Осиёнинг жанубида конструктив ҳамкорликни йўлга қўйиш учун бир қанча амалий тадбирларни кўрди. Покистоннинг Бангладеш Халқ Республикасини таниганлиги, Осиёнинг жанубидаги вазиятни янада нормаллаштириш масалалари хусусида Ҳиндистон — Бангладеш ва Покистон ўртасида тузилган битим, Ҳиндистон билан Покистон ўртасида почта, телеграф ва телефон алоқасини тиклаш ҳамда ҳар икки мамлакат гражданларининг бир-бирларига бориб туришларини қайтадан тиклаш ҳақидаги битим шундай тадбирлар жумласидандир.

Ҳар икки томоннинг яхши ният билан иш қўраётганлигини тасдиқловчи ана шу тадбирлар, бошқа конкрет чоралар Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги ҳамжиҳатликни мустаҳкамлашга ва улар ўртасидаги ишончсизликни бартараф қилишга ёрдам берди, жаҳоннинг шу районидаги вазиятни нормаллаштириш мақсадида янги қадамлар қўйиш учун шарт-шароит вужудга келтирилди.

Жаҳондаги кескинлик умуман юмшашиб бораётган бир пайтда Осиёнинг жанубидаги вазиятни нормаллаштириш, шу райондаги мамлакатлар ўртасида яхши қўшничилик ва ҳамкорлик муносабатларини тиклаш йўлида конструктив қадамлар қўйилмоқда. Бу қадамлар Осиёнинг жанубидаги мамлакатлар халқларинигина эмас, балки планетамизда тинчлик ишини қадрлаётган барча кишиларни ҳам қувонтиради. Бу қадамлар Осиёда мустаҳкам тинчлик ва хавфсизликни таъминлашнинг барқарор йўлларини қидириб топишга интилаётган шу қитъадаги барча халқлар учун яхши ўрнакдир.

ГРЕЦИЯ: МОНАРХИЯ РАД ЭТИЛДИ

9 декабрда Афина ва Грециядаги бошқа шаҳарларнинг кўчалари шоду хуррам кишиларга лиқ тўлди. Шу куни мамлакатдаги давлат тузуми тўғрисидаги масалалар юзасидан бир кун олдин ўтказилган референдумнинг расмий натижалари эълон қилинди. Сайловчиларнинг қарийб 70 проценти республика тузумини, 31 процентдан камроғи монархияни ёқлаб овоз берди.

Аммо халқаро воқеаларни кузатиб борувчи газетхонлар ҳақли суратда бундай савол беришлари мумкин: 1973 йилнинг ёз фаслида умумхалқ овозига қўйилганидан кейин ҳарбий хунтанинг ўша даврдаги бошлиғи Пападопулос Грецияни республика деб эълон қилган экан, референдум ўтказилишининг боиси нима? Бу саволга жавоб бериш ва ҳозирги референдумнинг якунлари Грециянинг сиёсий ҳаётида қандай аҳамиятга эга эканлигини кўрсатиб бериш учун тарихга қисқача бўлса ҳам бир назар солиш зарур.

Маълумки, 1967 йил апрель ойида бўлган исён натижасида «қора полковниклар» ҳокимият тепасига келгач, Грецияда монархия ўрнатилди. Қирол Константин аслида ана шу ҳарбий тўнтаришга сира ҳам қарши чиқмади. Бундан ташқари, қирол саройининг энг реакцион позицияси, унинг демократик ислоҳотларни амалга ошириш тўғрисидаги талабларни асло назар-писанд қилмаганлиги мамлакатда кескин ички сиёсий тангликнинг вужудга келишида ҳал қилувчи роль ўйнади ва ҳарбийларнинг хуружи учун қулай шарт-шароит вужудга келтирди. Шу исёндан кейин монарх бир неча бор исён ташкилотчиларини мақтаб гапирди.

Аммо 1967 йилнинг охирига келиб Константин ҳарбий хунта монарх ролини фақат вакиллик функцияларидан иборат қилиб қўйишга очиқдан-очиқ интилганлигини пайқаб олди. Константин ўз яқинларининг маслаҳатига кўра мамлакатда хунта томонидан ўрнатилган режимга қарши норозиликдан фойдаланиш ва тўнтариш ясашга уриниб кўрди. Лекин армия уни қўллаб-қувватламади, Константиннинг урунишлари барбод бўлди ва шундан кейин қирол Римга, кейинчалик бу шаҳардан Лондонга жўнаб кетишга мажбур бўлди.

Грециядаги давлат тузуми бир неча йил мобайнида икки томонлама характерга эга бўлди. Расмий жиҳатдан олиб қараганда, Грецияда монархия ҳукм сураётгандек туюлар эди, аммо қиролнинг ўзи чет элларда муҳожир бўлиб яшар эди, мамлакатда эса ҳарбий хунта танҳо ҳукмронлик қилар эди.

Хунта ўтган йили плебисцит ўтказди. Хунтанинг бошлиғи Пападопулос бу билан қиролни узил-кесил бартараф қилиш ва ўз ҳокимиятини мустаҳкамлашга интилди. Айни вақтда хунта ана шундай тадбирларни кўриш билан ўзининг диктаторлик режимини «демократик» режим қилиб кўрсатмоқчи бўлди.

Ҳарбий режим ағдариб ташланган ва Пападопулос давлатга хиёнат қилишда айбланиб суд жавобгарлигига тортилиши лозим бўлган бир пайтда, унинг аввалги ҳамма тадбирлари, табиий, ўз кучини йўқотди. Шу сабабли давлат тузуми тўғрисидаги масалани қатъий ҳал этмоқ учун бу масала сайловчиларнинг муҳокамасига қўйилди. Бу масала теварагида сиёсий кураш кескин тус олиб кетди. Редерендум жафокаш Греция ҳаётини нормаллаштириш ва демократлаштириш жараёни қандай шароитларда давом этиши кераклигини белгилаб бериши лозим эди. Ҳаобий диктатурага йўл очиб берган монархия тузуми доим реакциянинг таянчи бўлиб келганлиги, ҳар қандай прогрессив ғоя ва ҳаракатларни бостирганлиги, ўта кетган антикоммунизм ва антисоветизм йўлини ўтказиб, халқ ва парламентнинг ҳуқуқларини чеклашга уринганлиги, мамлакатнинг чет эл монополиялари томонидан талон-торож қилинишига йўл қўйиб, Грециянинг миллий манфаатларини қурбон қилганлиги ҳеч кимга сир эмас.

Шунга биноан, Греция Компартияси халқни «демократия учун курашиб, мамлакатни монархиядан абадий халос қилиш»га даъват этди. Бошқа йирик партиялар ҳам монархия тузумининг тикланишига қарши чиқдилар. Бош министр К. Караманлис қўл остидаги ҳукмрон буржуа партияси — «янги демократия» партияси икки юзламалик қилди. Бу партиянинг раҳбарлари монархистларнинг мададидан маҳрум бўлиб қолмаслик учун монархияни ёқлаб ҳам чиқмади, монархияга қарши овоз ҳам бермади.

Референдум натижалари — грек халқининг катта ғалабаси. Бу натижалар грек халқининг демократик ислоҳотлар учун, мамлакатни НАТОнинг реакцион авантюраси гирдобига ташлаган фашист хунтаси сиёсатининг оқибатларидан узил-кесил халос қилиш учун олиб бораётган курашида муҳим босқич бўлди.

В. ГОНЧАРОВ, А. БИРЮКОВ, В. ЛОПАТИН.
(ТАСС).

Ахборот

КЕЧАГИ ПОЧТАДАН

ДЎСТЛИК ФЕСТИВАЛИ

Могилёв областининг Подлужье қишлоғида СССР халқлари санъати фестивали очилди. Фестивалда Россия, Украина, Ўзбекистон, Туркманистон, Литва, Эстония ва бошқа қардош республикаларнинг санъаткорлари ўз маҳоратларини намойиш қилдилар.

Саҳнага биринчи бўлиб, Тошкентдан келган «Синтез» ансамбли санъаткорлари чиқди. Улар СССР халқлари куйлари, совет ва чет эл композиторлари асарларидан ижро этиб, катта обрў қозондилар. «Синтез» ансамбли фестивал охирида Белоруссия пойтахти — Минск спорт залида катта концерт берди.

И. ТЕРЛЕУЖИЙ,
И. КОГАН,
М. ГЕРАСИМОВИЧ.

ЎЗБЕКИСТОН 50 ЙИЛЛИГИ НОМИ БЕРИЛДИ

Наманган шойи ва костюмбоп газламалар комбинатида шу йилнинг ўзида 45 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Бу пландагидан қарийб 4 миллион сўмлик кўпдир.

Комбинат ишчи, хизматчилари саноатчиларнинг Бутуниттифоқ мусобақасида актив иштирок этиб, учинчи кварталда область корхоналари ўртасида биринчи, республикада иккинчи ўринни қўлга киритдилар. Комбинатга республикамизнинг олтин тўйи кунида «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» номи берилди.

Корхона коллективи эришган ютуқлари учун Ўзбекистон ССР Меҳнат шуҳрати китобига ёзилди.

О. ЖУМАНАЗАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

АБАДИЙ ХОТИРА

Гражданлар ва Улуғ Ватан уруши йилларида қурбон бўлганлар хотирасини абадийлаштириш мақсадида Марҳамат шаҳар марказида мемориал комплекс ўрнатилди. Қаҳрамонларнинг номлари мармар тахтачага ёзилган. Ғамгин она расми мармар тошда акс эттирилган.

М. ЭРГАШЕВ.

СЎНМАС У КУНЛАР ШУҲРАТИ

ЖАНГГОҲЛАР ҚЎШИҒИ

Улуғ Ватан урушининг бепоён фронтларида ўзбек фарзандларининг пойи қадами етмаган жой қолмади, ҳисоби. Кавказ тоғларидан тортиб то Украинагача. Дон дарёсидан тортиб, Великие Лукигача улар отда, пиёда, жанговар қўшинлар сафида бор эдилар.

Ҳалима Носирова ҳам жанггоҳларга юракда қўшиғи, қўлда сози билан борди. У санъатини қурол қилди — фашистга ўқ қилиб отди. Қўшиғи билан йиқилган жангчини суяди, сози билан унинг ярасига малҳам қўйди, муҳаббати билан даволади, жангларга кузатди... Ҳалима опа билан Улуғ Ватан уруши мавзуларида суҳбат қурмоқ, ўша қуролга айланган жанговар қўшиқлар тарихини билмоқ учун унинг ҳузурига бордик. Ниятимизни билгач, негадир бош тебратдилар, сўнг, сўзлаб бермоғим мушкул, — дегандай ўринларидан туриб кетдилар. Ичкари уйдан чилдирма кўтариб чиқдилару, мақомига келтириб черта бошладилар. Чилдирма овози хонани тутди... Ҳуш кайфият бахш этди. Суҳбатдошим атайлаб шундай қилди... Ўтмишнинг оловли кечмишлари ҳикоясини бошлаш шундай қийинроқ бўлади, чоғи. Ҳалима опа ҳамон хаёл оғушида, у нимадан бошлашни ўйлаяптимикин... Ҳа, улар қурол ушладилар, суронли йилларнинг залворли юкини, ғами-андуҳини елкасига ортиб жанг қилдилар. Шуларнинг эвазига бизлар қалам ушладик. Қалам ушладиккина эмас, гоҳо уларни ўтмишни эслашга, орқага ўгирилиб босиб ўтилган суронли йилларга назар ташлашга мажбур ҳам қиляпмиз. Кечаги кунга ташлангуси бу назар қанчалар мушкул эканининг шоҳиди бўлиб ўтирибмиз. Ҳар тонг кўчалар тўла одамлар орасидан ўтиб ишга, дастгоҳларга, дорилфунунларга йўл оламиз. Баъзан-баъзан бўлса ҳамки, қўлтиқ таёқ ушлаган оталарга кўзимиз тушади, сочига барвақт оқ оралаган оналарга ҳам. Булар ўша оловли йиллар хотираси. У кунлар тиниқ хотиралар кўзгусидан бир умр ўчмайдиган кунлар, қаҳрамонликлар, шонлар, зафарлар, аламлар... Мана, қаршимизда ўтирган она ҳам у кунларга гувоҳ аёл. У уруш йилларининг алам-ангизларини эслаб кўзига ёш олди. Шунчаки кўз ёши эмас, қалб таржимаси. Аёл не-не қалқонтўш йигитларнинг урушдан қайтмаганини, уларнинг ҳоки пойи улуғ, муқаддас тупроқлардан узоқда қардошлар юрти тупроғида сақланаётганини ўз кўзи билан кўрган. У ҳар қарич тупроқ учун, она юрти шаъни учун тўкилган қонларни кўрган, вайрон бўлган шаҳар-қишлоқлардан ўтган. У қўшиғи билан тул қолган келинчаклар, етим қолган гўдакларни юпатган. У бир сўз билан айтганда Ўзбекистонимизни, ўзбек халқининг саломини, ғалабага бўлган комил ишончини фронт бўйлаб жангчиларга қўшиқлар қанотида етказиб турган табаррук аёл, она, санъаткор.

Золворли зафарлар барини тутганлар,
Биздайин нурафшон йўллардан ўтганлар.
Ой узра дарсхона очганлар бўлса ҳам,
Ҳадсиз жумбоқларни ечганлар бўлса ҳам,
Таъзимга бош эгсин ўшалар ўтганда!
Ҳа, улар жангларнинг оловин ютганда,
Қуёшли мунаввар тонгларни кутганда,
Тебранган эмасми фазокор бешиги.
Куйланган эмасми ғалаба қўшиғи!

Ғалаба қўшиғини солдатларгина куйламади. Бу қўшиқни йигитлар ҳам, қизлар ҳам, оналар ҳам, ҳамма-ҳамма куйлаганди ўшанда. Жуда кўп қўшиқлар фронт орқасида, жанггоҳларда, окопларда, ертўлаларда тўқилди. Бу қўшиқлар душман кўксига найза бўлиб ботди, киприкларига аччиқ ёш бўлиб қўнди.

Юрса агар томирда қонинг,
Азиз бўлса бир парча нонинг.
Керак бўлса номус. виждонинг
Бўлсанг йигит, бўлсанг ҳамки чол
Қўлингга қурол ол!

Улуғ Москва бўсағаларида биринчи уриб туширилган фашист самолётлари ёнаётган вақтда бу қўшиқни Ҳалима опа фронт бўйлаб куйлади. У жангчилар қаторида окопларда, қаҳратон қишларда ертўлаларда тунади, лекин қўшиқ куйлади. Бошидан визиллаб ўқлар учиб ўтаётган кезларда ҳам қўшиғини қўймади. У ғалаба байроғи тикланган шаҳарлардан жанговар қўшиғи билан ўтди. Жангчиларнинг қўлида ўзининг осколка тешиб ўтган, уруш дудида сарғайган сурати қўлдан-қўлга ўтиб юрганини кўрди. У рус, қозоқ, ўзбек, украин, тожик ва бошқа кўп тилларда қўшиқ куйлади. Дўстлик, биродарлик туйғулари билан суғорилган бу қўшиқларни у гоҳо кулиб айтди, гоҳо йиғлаб. Унинг Ҳамид Олимжон, Алексей Сурков, Константин Симонов, Уйғун шеърлари билан айтган жанговар қўшиқларини тинглаганда юзлаб жангчилар бир сафга тизилиб қасамёд қилдилар. Бу — она юрт тупроғи учун, ғалаба учун, дўстлик учун ичилган қасамёд эди...

Ҳалима Носирова урушнинг дастлабки кунлариёқ фронтга биринчилар қаторида жўнади. У аввал қўмондонлик номига бирнеча бор ариза билан мурожаат қилди. Охири урушга кўнгилли бўлиб боришга ижозат олди. М. Турғунбоева, Валламатзода, Толмасов, уста Олим, Наби Ҳасанов, Абдуқодир Исмоиловлардан иборат бригада тузиб, Шимолий Кавказ фронтидан гастролини бошлади.

Ҳалима опа фронтга жўнаётган пайтида қўлида 6 ойлик чақалоғи (Нодира)бор эди. Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, СССР халқ артисти уч вазифасини биргаликда адо этди. Фронтда санъаткоргина эмас, агитаторлик вазифасини ўтади, санъаткорлар бригадасига бошчилик қилди. Ҳалима опа уруш йиллари ҳақида шундай ҳикоя қилади:

— Вагонларда 16-17 соатлаб тик туриб кетардик, йўллар олис, хатарли эди. Поездимизни немис самолётлари бомбардимон қилган кезлар ҳам кўп бўлган. Ленинакан шаҳрида фронт орқасига эвакуация қилинаётган болаларни кўрдим. Улар мени она, — деб қуршаб олдилар.

Бокуга кириб бордик. Запасдаги жангчиларга концерт программаси кўрсатиш ниятида эдик.

СССР халқ артисти, композитор Узеир Хожибеков билан Ҳалима Носированинг учрашуви ва ижодий ҳамкорлиги ўша оғир йиллардан бошланган эди. Узеир Хожибеков ўзбекистонлик санъаткорларнинг овқат-озиғидан хабар олиб турган эди ўшанда. Уйғун, Ҳамид Олимжон шеърлари билан айтиладиган «Ғалаба», «Мен ўзбек қизиман», Алексей Сурков шеърлари билан айтиладиган «Землянка», «Таниш мовий рўмолча», «Партизан» қўшиқлари жанговар чақириқдек, ширин висолдек, оналар алласи, оталар ўгитидек жангчиларга қувват бахш этди. Ҳалима опа жангчилар даврасида санъаткор бўлиб эмас, олисда фронт орқасида жангга кетган севикли ёрининг ишини давом этдираётган висолда, ғалабага муштоқ пахтакор, тўқувчи, тикувчи, ишчи, ўқитувчи, қизлар тилидан сўйларди, уларнинг мактубини куйга солиб куйларди:

Агар қошларимни соғинган бўлсанг,
Мардона қўлингда ўйнасин қилич.
Лаъли лабларимнинг ҳумори тутса,
Майдонда зафарнинг шаробини ич.
Висолимга етмоқ истасанг, ёвни,
Ҳаёт висолидан айлагил жудо.
Агар зафар топиб келсанг ёнимга,
Мен сенга қилғумдир жонимни фидо.

— Қўшиқ тугаши билан йигитларнинг кўзида аллақандай оташ учқунини кўрардим, улар худди жангга отланаётгандай камарларини қисиб боғлар, лабларида табассум порлар, қарашларидан ишонч болқир эди, — дейди санъаткор. Йигитлар ушбу сатрларни ёд айтиб, фронт орқасидаги азиз дилдорларига албатта етказишимни сўрашарди:

Мени кутгил ва мен қайтарман,
Фақат кутгил, жуда интизор...

—Жанг майдонига жуда яқин жойларда яраланиб вақтинча сафдан чиққан жуда кўп солдатлар ҳузурида бўлдим. Улар орасида жуда кўп миллат вакиллари бор эди. Лекин барининг дили, истаги, мақсади бир эди. «Ғалаба»га ишонамиз, дер эди улар. «Ёримиз бизни кутсин», — дер эди улар. Жангу жадал кетиб турган ўша кезларда улар мендан кўпроқ вафо, садоқат, муҳаббат ҳақида қўшиқ айтишимни сўрардилар. Албатта бу — она юртга муҳаббат, дўстга, ёрга муҳаббат туйғулари эди...

1943 йил. Москвада, сўнг Ленинградда 2 ой давомида гастролда бўлган Ҳалима опалар бригадаси жангчилар учун юзлаб концертлар қўйдилар. Константин Симоновнинг ғалабага ишонч, она юртнинг муқаддаслиги ҳақидаги шеърларини қўшиқ қилиб айтганида, йигитлар «Ғалаба» сўзларини хор бўлиб ижро этардилар. Қўшиқни Ҳалима опа бошлаб берарди-ю, у рота бўйлаб жаранглар, қанот қоқарди.

Ҳалима опа қаҳратон қиш кунларида, январь совуқларида фронт бўйлаб кийиб юрган қоракўл пальтосини ҳамон қимматли ёдгордек сақлайди. Улуғ Ватан урушини эсга солиб турувчи қимматли ёдгорликлар, хотиралар қаторида у бизга фотосуратларни ҳам кўрсатди. Суратларнинг бирида ўзбек санъаткорининг улуғ рус ёзувчиси Алексей Толстой билан ҳамкорлиги тасвирланган. Икки санъаткор урушнинг дастлабки йилларида учрашдилар. Улар Ватанимиз бошига оғир кунлар тушган кунларда буюк халқ номидан, дўстлигимиз ҳақида бир минбардан туриб сўзладилар, бир мақсадни кўзлаб шеър ўқидилар, қўшиқ куйладилар. Агар, Алексей Толстой жасур бўл, совет кишиси! Ғалаба сенга ёр бўлсин, бунинг учун ҳамиша биринчилар сафида бор, — деган бўлса, Ҳалима опа: мен ўзбек қизиман, ўзбек онасиман, миллионлаб оналар номидан сўзлайман. Оналар сизнинг ғалабангизга, зафар билан қайтишингизга ташна, — деб куйлади. Улар Красноводск, Кутаиси, Куйбишев, Боку, Тбилиси, Москва, Ленинград ва бошқа ўнлаб шаҳарларда ўтказган йигирмалаб учрашувларида бу дўстлик биродарлик совет кишиларига садоқат ва виждон билан бирга берилганини, бундай дўстликда заррача чекиниш, хиёнат йўқ эканини, бу дўстликни енгиш асло мумкин эмаслигини таъкидлардилар.

Улуғ рус ёзувчиси ўзбек санъаткорининг маънавий оламини бойитди. Унинг қалбида шеъриятга ҳавас уйғотди, уни шундай бир илҳом, жанговарлик, интилишлар аршига олиб чиқди. Ҳалима опа кўпинча концерт программаларида ўзи илҳомланиб ёзган сатрларини ҳам қўшиқ қилиб айтадиган бўлиб қолди. Албатта бу сатрларни жанглар, жанггоҳлар берди унга:

Кенг чаманзоримнинг арслони зафар ёрдир сенга,
Кенг кураш майдонида халқинг мададкордир сенга.

У бу сатрларни катта ашула формасида айтиб юрди. Турли тилда қўшиқ куйлаш салоҳиятига эга бўлган бу санъаткорни ҳамма ерда бирдек олқиш, муҳаббат билан қарши олардилар. Фронтлардан, катта-кичик жангчилардан унинг номига келаётган мактуб ва кўнгил изҳорларининг сон-саноғи йўқ эди. Унинг бой архивида сақланаётган йиллар, одамлар, азиз хотираларни ёдга солувчи ноёб хатлар, суратлар ичида санъаткорнинг ўзи яратган жанговар қўшиқлар дафтари ҳам бор.

Ҳалима Носирова уруш давом этиб турган ўша оғир йилларда саҳнани ҳам тарк этмади. Фронт йўлларида кўриб юрагига муҳрлаб қайтган туғёнлари уни кенг жамоатчилик олдида ҳисоб беришга ундарди. Ватан уруши йилларида саҳнага қўйилган «Ўзбекистон қиличи», «Даврон ота» каби асарларда у ёри урушга кетган қиз образини, оғир йилларда халқлар ўртасидаги дўстлик туйғуларини ифодаловчи образларни яратди. Уруш йиллари қурилган Катта Фарғона канали ишчилари ҳузурида концертлар берди. 1942 йилнинг 19 ноябрида А. Ф. Козловскийнинг улуғ ўзбек олими, астрономига бағишланган «Улуғбек» операси саҳна юзини кўрди.

Композитор А. Ф. Козловский С. М. Михоэлс билан ҳамкорликда Син-Дун-Фан образини яратган Ҳалима опа беқиёс олқишга, жамоатчиликнинг муҳаббатига сазовор бўлди. Мураккаб тембр овози билан айтиладиган бу партиянинг муваффақиятли чиқишида, шубҳасиз, аёлнинг юрагига аланга ёқаётган кечинмалар, Ватанга муҳаббат туйғуси устивор эди. «Улуғбек» операси санъаткорга шуҳрат келтирдигина эмас, бу опера фронтдаги, жангдаги ўзбекистонликларнинг ҳам диққат эътиборида эди ўшанда. Мактублар ёзишмалар орасида бир ноёб хат диққатимизни тортди. Бу хатни ленинградлик илмий ходим, тадқиқотчи Василий Захарович Голубев ёзган. Голубев гражданлар урушида қатнашган, Улуғ Ватан урушига ҳам биринчилар қаторида жўнаган, комиссар бўлиб ишлаган, ярадор бўлган. У госпиталда ётган чоғида Тошкентга хат ёзди. Хатда тошкентликларнинг аҳволи, руҳи билан қизиқди:

«Менинг ҳам ўзбеклар ичида яшагим, Ўзбекистоннинг ҳуш ҳавосидан нафас олгим, уларни яхшироқ англагим, уларнинг Ватанига, ўзи ва санъатига бўлган муҳаббатимни англатгим келади. Мен улар ҳақида ёзаётган китобимнинг босилиб чиқмаганига афсусланаман.

Ўзбек театрининг ютуқларини билгим келади. «Улуғбек» қалай бўлди? Мен операни жуда ҳам кўришни истар эдим»... Голубев урушда қаҳрамонларча ҳалок бўлди. «Улуғбек» операсини кўриш унга насиб бўлмади. Бу мактуб тасодифий ҳол эмас эди. Бу дўстлигимизнинг, Ҳалима Носироводек санъаткорларнинг фронт йўлларида қилган хизматлари, эккан дўстлик ниҳолларининг меваси, самараси эди. Газеталаримиз ўша даҳшатли кунларда, ёв бомбалари ёғилиб турган пайтда қаҳрамон Ленинград ўзбекларнинг улуғ шоири Алишер Навоийнинг юбилейига тайёрланаётганини хабар қилдилар. Ленинградликлар буюк Навоийнинг 500 йиллигига тайёргарлик кўраётган бир пайтда, ўзбек жангчилари Москва бўсағаларида немис фашистларга қарши аёвсиз жанг қилмоқда эдилар.

— Ана шу ҳамкорликларнинг оқибатида биз ғалаба қилдик, — дейди санъатимиз юлдузи.

Ҳалима Носирова 1945 йилнинг 9 майида Бокуда эди. Ғалаба кунини бир гуруҳ санъаткорлар билан шу ерда қарши олдилар. Ҳалима опа ўша куни Калинин билан учрашиш бахтига муяссар бўлди. Ғалаба куни оқшомида кавказликларнинг одатига кўра ўрток М. И. Калинин Ҳалима опани «қизим» деб бағрига босди. Ҳа, бу ғалаба осонликча бўлмади. Бу нашъали дамлар ўзича келмади. Не-не гуллар устига кул қўнди... Вайрон бўлган шаҳарлар, бузилган кўприклар эвазига эди бу ғалаба!

Ҳалима опа СССР халқ артисти бўлгани учун мукофотга олган «МК» маркали енгил машинасини, лауреатлик пулини, қимматбаҳо буюмларини фронт учун берди. Интернатларни, боғчаларни ўз ҳисобидан маблағ, озиқ-овқат билан таъминлаб турди. Бузилган баъзи кўприклар тикланиб, Ҳалима опанинг номи билан аталган эди ўша йилларда.

Ғалаба қозонилгач, у ўзининг жанговар қўшиқлари билан яна жангчилар ҳузурига—Берлинга Ғалаба байроғини тиккан қаҳрамонлар ҳузурига жўнади. Уларни қўмондон А. А. Гречконинг ўзи кутиб олди, зиёфат берди. Бригада Берлин бўйлаб концерт программасини кўрсата бошлади.

Бутун совет халқи, шу жумладан ўзбек халқи фашизм устидан қозонилган ғалабанинг 30 йиллигини байрам қилишга тайёргарлик кўрмоқда. Ҳалима опа ҳам улуғ санага атаб, қатор янги қўшиқлар, янги образлар устида ишлаяпти.

Табиат бир сирли сеҳрга пайванд,
Жилғалар оқишдан сақлади сукут,
Шаббода қаноти хизмат билан банд
Булбуллар хонишни этдилар сукут
Ҳалима куйлаяпти.

Биз олтмиш баҳорни кўраётган, лекин оламолам дилрабо қўшиқлар, ўлмас образлар яратиш завқ-сурури билан ёш, ҳамиша навқирон Ҳалима опамизга узоқ йиллар умр, сиҳат-саломатлик, илҳом тилаб қоламиз.

Эътибор ОХУНОВА.

Суратда: (чапдан) Ҳалима Носирова, ёзувчи Алексей Толстой ва СССР халқ артисти, режиссёр Михоэлс. (1942 йил, Куйбишев шаҳри).

УЛКАН ТЕЛЕСКОП

Китоб халқаро кенглик станциясида янги расадхона минораси қурилди. Совет Иттифоқидаги энг катта астрометрик телескопфокс масофаси 3000 миллиметрга ва объективининг диаметри 400 миллиметрга борадиган қўш астрограф шу минорага жойлаштирилади. Астрограф олимларнинг буюртмасига биноан Германия Демократик Республикасидаги «Карл цейсйена» фирмасида ясалди.

Конструкторлар ва қурувчилар расадхона минораси — баландлиги етти қават уйникича келадиган павильонни қуришда астрономик кузатув аниқлигини таъминловчи ҳамма омиллар: замин пишиқлиги, температура ўзгаришлари, шамол кучи ва тезлигини назарда тутдилар. Бундай инженерлик ечими телескопнинг «кўриш» радиусини иложи борича катталаштиришга имконият беради, мураккаб аппаратура яхши сақланишини таъминлайди.

Астрограф декабрь охирларидан бошлаб монтаж қилина бошлайди. Улкан телескопнинг «кўзи» кенглик кузатиш аниқлигини оширибгина қолмай, юлдузларнинг коинотдаги ҳаракатини плёнкага автомат тарзда тушириб боришга ҳам имкон беради.

(ЎзТАГ мухбири).
Қашқадарё области.

спорт

ХОККЕЙ. «Известия» газетаси соврини учун мусобақалар давом этмоқда. Совет хоккейчилари Москвада Швеция командаси билан ўтказган учрашувларини ниҳоясига етказишди. Хоккейчиларимиз дам олиш кунлари қўш ғалабани қўлга киритдилар. Улар биринчи ўйинда 5:2 ҳисоби билан ютуққа эришган бўлсалар, эртаси куни электр таблода 4:3 рақами порлади. Меҳмонлар охирги ўйинда ҳужумкорлик билан ҳаракат қилиб, ташаббусни қўлга олдилар. Улар деярли 3:0 ҳисобида ғалабага эришиб тургандилар. Аммо учрашувнинг сўнгги қисмида хоккейчиларимиз ҳаракатларида кескин ўзгариш юз берди. Улар 20 минут давомида швецияликлар дарвозасига тўртта шайба йўллаб, ҳисобни ўз фойдаларига ҳал қилдилар. Шундай қилиб, совет спортчилари 18 очко билан пешқадамлик қилиб турибдилар.

ОҒИР АТЛЕТИКА. Запорожье шаҳрида СССР кубоги учун мусобақалар давом этмоқда. Ўрта вазнлилар орасида В. Железняк икки курашда 332,5 килограммлик натижа билан ғолиблик қилди. Ярим оғир вазнлилар орасида эса жаҳон чемпиони Д. Ригерт даст кўтаришда 178 килограммли штангани муаллақ тутиб, илгариги ютуғидан икки ярим килограммга ўзди.

БОКС. Москвада «Крылья Советов» спорт саройида «Неделя» соврини — мамлакат мутлақ чемпиони номини олиш учун курашнинг саралаш ўйинлари тугади. «Биллур қўлқоп» соврини ва чемпионат олтин медаллари учун 21 спортчи кураш бошлаган эди. Улардан фақат иккисигина беллашувни поёнига етказиши мумкин. Ғолиблар ўртасида ҳал қилувчи «жанг»лар мухлисларда катта қизиқиш уйғотмоқда. Биринчи бўлиб мамлакат икки марта чемпиони орсклик Е. Горстков билан олмаоталик В. Гребенюк рингга чиқдилар. Бу сафар чемпионнинг қўли баланд келди. Оғир вазнлилардан И. Висоцкий (Магадан) билан Г. Кокурин (Молдавия) куч синашишди. Магаданлик боксчига ғалаба лойиқ кўрилди. Кураш ой охиригача давом этади.

ТАНҚИДДАН СЎНГ

«ҚОВУРИЛГАН МУЗ»

Газетамизнинг шу йил 8 сентябрь сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган фельетонда Нурота район ДОСААФ спорт-техника клуби бошлиғи Юсуф Ризаевнинг ғайри қонуний ишлари, кўзбўямачиликлари ва бошқа нуқсонлар очиб ташланган эди. Самарқанд область ДОСААФ комитети махсус комиссия тузиб, мазкур ташкилотда текширув ўтказганда фельетонда келтирилган фактлар тўла тасдиқланган. «Қовурилган муз» область ДОСААФ комитети президиумида муҳокама қилиниб, камчиликларни тугатиш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланган.

ЗЕҲНИ ЎТКИР ҚИЗ

ҚОБИЛИЯТ КУРТАК ЁЗМОҚДА

Бундан икки йил олдин «Комсомолобод» совхозига борган эдим. Эски танишим, бошланғич синф ўқитувчиси Жўрақул Тўрақулов менга қизиқ бир воқеани айтиб берди.

— Синфимда Рўзихол деган қиз бор, — деди у вазмин бир оҳангда, — жуда қобилиятли. Мен уни тўртинчи синфга кўчирмоқчиман. Шу масала бўйича район халқ маорифи бўлимига келган эдим.

— Биринчи синфдан-а? — Жўрақул акага ҳайратомуз боқдим, — ҳар ҳолда жуда қийин масала. У ҳали мурғак. Қийналиб қолмасмикан?

— Йўқ, — деди у ишонч билан, — ундаги қобилият, зеҳн, билим ана шуни тақозо этяпти.

Жўрақул ака сумкасидан учтўрт дафтар олиб, менга узатди:

— Марҳамат, танишиб чиқинг...

Мен кўк муқовали дафтарга кўз югуртирдим: «Гагарин районидаги 6-мактабнинг 1-синф ўқувчиси Шодиева Рўзихолнинг арифметика дафтари». Уни оҳиста варақладим. Мисол ва масалалар тартибли, чиройли қилиб ёзилган. Деярли хато йўқ. Масалалар тагига ўқитувчи қизил қалам билан баҳо қўйган — «Аъло». Иккинчи, учинчи саҳифаларда ҳам шу баҳо қайд этилган.

— Яхши, — дедим дафтарни Жўрақул акага узатарканман, — аълочи қиз экан. Лекин, бу уни бирдан тўртинчи синфга кўчириш деган сўз эмас! Сиз нимага асосланиб шундай қарорга келдингиз.

Жўрақул ака бир зум ўйга чўмди.

— Кўп йиллардан бери мактабда ишлайман. Бошланғич синфларга дарс бераман, — деди у орага чўккан сукунатни бузиб, — қўлимда кўп болалар ўқиб, ҳарф ўрганган. Аммо, Рўзихол бошқача шогирд. Унинг ҳар бир нарсага қизиқиш билан қараши, ўзини дарсда тута билиши, мулоҳазаси—менинг диққатимни тортди.

Мен Рўзихолни яхши биламан. Оилалари билан яқиндан танишман. Отаси Қодир ака совхозда тракторчи бўлиб ишлайди. Меҳнатсевар ва дилкаш одам. Аммо, шуни очиқ айтай: отаси ҳам, онаси ҳам кўп вақт унинг ўқиши, дарсларини қандай ўзлаштираётгани билан етарли қизиқишмасди. Баъзан-баъзан Қодир ака китоб варақлаётган Рўзихолдан сўраб қўярди:

— Бешга иккини қўшсак неча бўлади ,она қизим?

— Етти бўлади, дадажон, — дерди Рўзихол кулиб, — қишлоққа бувимга хат ёзайми?

— Оббо, сен-ей, жилмаярди Қодир ака, — опанг Турнахол хат ёзишни билмайди-ю...

Онаси Саодат опа эса уй бекаси. У одатдагидай гапини такрорлайди:

— Рўзихол, укангга қара, сув олиб кел, тандирга ўт ёқ...

Шундай. Аммо, Рўзихолнинг 4-синфга кўчиши ҳақидаги хуш хабар ота-она юрагида илиқ ҳис уйғотди. Орадан кўп ўтмай, район «Меҳнат зафари» газетасида Рўзихол ҳақида Жўрақул аканинг хабари чоп этилди. Район, область бўйлаб бу янгилик қанот ёзди. «Правда» газетасида ҳам мақола чиқди...

...Орадан икки йил ўтди. Рўзихол опаси Турнахол билан бирга 5-синфда ўқияпти. Дафтарларида «яхши» ва «аъло» баҳолар... Унинг ўқиши, дам олиши, нима ишлар билан шуғулланиши — ота-онасининг, ўқитувчиларнинг диққат марказида.

Қиз қалбида яширинган мурғак қобилият куртак ёзмоқда.

Ҳ. ЭШОНҚУЛОВ,
Сурхондарё области.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00 — МОСКВА. 19.05 — ТОШКЕНТ. 19.15 — Футбол — сеҳрли сўз. 19.35 — «Ахборот». 19.50 — Халқ контроли экрани. 20.20 — Ўн минут музика. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Қишлоқ хўжалиги билимлари телевизион халқ университети. 21.20 — Фильм-концерт. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Кино оламида. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.00 — ТОШКЕНТ. Қўғирчоқ фильм. 11.25 — **Сеҳрли тўн** (бадиий фильм). 19.05 — МОСКВА. 19.15 — Қувноқ ноталар. 19.30 — Телеочерк. 20.00 — Концерт. 20.40 — **Шимол варианти** (бадиий фильм). 22.00— Ҳужжатли кино экрани (Тошкент). 22.30 — Музикали кўрсатув. 23.50 — Спорт кундалиги. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 19.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатуви. 19.55 — Тошкент янгиликлари. 20.10— Ўқитувчи экрани. 20.50 — Кинохаваскорлар экрани.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 17/XII да **Лайли ва Мажнун**, 18/XII да **Риголетто**, 19/XII да **Спартак**.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/XII да **Ташвишланманг, онажон**, (11.00), 19/XII да **Беш кунлик куёв** (16.00).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/XII да **Аяжонларим**, 13/XII да **Ажал минораси**, 19/XII да **Қароқчилар**.

КИНО

Париждаги ўғирлик — «ЧАЙКА», «ҚОЗОҒИСТОН», «МОСКВА», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Маккеннининг олтинлари — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Есения — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Сотқин — «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

Анжелика — фаришталар маликаси — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Бегоналар бизники деса, бизникилар бегона дейди — «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ЕНГИЛ САНОАТ ИНСТИТУТИ
ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудирлари: (профессорлар ёки доцентлар): марксча-ленинча фалсафа, илмий коммунизм, электротехника;

кафедра доцентлари: тўқимачилик ва енгил саноат машиналари ва аппаратлари, фалсафа (ўзбек тилида);

кафедра катта ўқитувчилари: тўқимачилик ва енгил саноат машиналари ва аппаратлари, жисмоний тарбия, автоматика, чет тиллари;

кафедра ассистентлари: пахтани дастлабки ишлаш, пахтани йигириш, ташкил этиш ва планлаштириш, жисмоний тарбия.

МАРҒИЛОН УМУМИЙ ТЕХНИКА ФАКУЛЬТЕТИ БЎЙИЧА.

кафедра доцентлари: сиёсий иқтисод, назарий механика;

кафедра ассистентлари: графика.

КОНКУРС МУДДАТИ — ЭЪЛОН ЧИҚҚАН КУНДАН БОШЛАБ БИР ОЙ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, ГСП, Горбунов кўчаси, 5-уй.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ЎРТА ОСИЁ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ ВА ЭЛЕКТРЛАШТИРИШ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ (САИМЭ)

комплекс механизация билан пахтани йиғиб олиш бўлими катта илмий ходими (фан доктори ёки кандидати).

ВАКАНТ ВАЗИФАГА
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

КОНКУРС МУДДАТИ — ЭЪЛОН ЧИҚҚАН КУНДАН БОШЛАБ БИР ОЙ.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 702841, Тошкент область, Янгийўл шаҳри, «Кирда» алоқа бўлими.

ПАХТАКОР РЕМОНТ-МЕХАНИКА ЗАВОДИГА

йўл машиналарини тузатиш бўйича слесарлар, механик-йиғув машиналарини тузатиш бўйича 1—5 разрядли слесарлар, 3—4 разрядли электрчилар, токарлар, фрезерчилар, 2—5 разрядли сайқал берувчилар, 1—5 разрядли газ-электр пайвандчилар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи — ишбай-мукофотли, 1, 15 район коэффициенти қўшиб берилади.

Ишчилар яхши жиҳозланган ётоқхона билан, оилалилар ярим йил давомида уй-жой билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Жиззах область, Пахтакор шаҳри.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР
коммутатор — 330249 дан 330258 гача.
Эълонлар — 338142.

Р. 03985. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. А. — 292.